

Jó Pajtás

2016. XI. 10.

70. évf., 33. szám

Őszi örömök (Fotó: Dávid Csilla)

HAGYOMÁNYAINK
Márton-napi lángok

MI FÁN TEREM A WEBFEJLESZTŐ?
Adjunk egy kis esélyt az agyunknak!

VIDEÓJÁTÉK
A kenyérnél is kelendőbb a FIFA

Udvarnok várja a versmondókat

Szombaton tartjuk a VI. Szűcs Imre Gyermeversmondó Vetélkedőt

A vajdasági magyar költészet lesz idén is a témája lapunk hatodik alkalommal megrendezésre kerülő Szűcs Imre Gyermeversmondó Versenyének. Az általános iskolai tanulók és pedagógusaiak szombaton, november 12-én, 10 órai kezdettel adnak egymásnak találkozót a bánáti település általános iskolájában. Teljesítményüket a Barta Júlia, Kovács Jolánka és Krekity Olga összetételű zsűri értékeli. A legsikeresebbek könyvjutalomban részesülnek, az ajándékönyveket az újvidéki Atlantis és Forum Könyvkiadó, a Magyar Szó, valamint a VMDK szegedi tagozata biztosítja.

Huszonöt évvel ezelőtt hunyt el Szűcs Imre, néhai munkatársunk, vetélkedőnk névadója

A korábbi gyakorlathoz híven az általános iskolások négy korosztályba sorolva (1–2., 3–4., 5–6., 7–8. osztály) versengenek. Idén az iskolák minden korosztályból egy-egy versenyzőt nevezhettek be, míg korábban hármat. Már csak ennél fogva is várható, hogy kevesebben érkeznek a közép-bánáti városba, de a verseny szorosabb, színvonalasabb lesz.

Emlékeztetnénk, hogy lapunk több évtizedes hagyományra visszatekintő, nyelvpótló versenyének megszűntével, 2011-ben indult útjára a szavalóverseny, melyet Pál Károly kezdeményezésére hívtak életre az udvarnoki Szűcs Imre Magyar Oktatást és Művelődést Fejlesztő Egyesület, a Magyar Szó, a Forum Könyvkiadó Intézet, valamint a Vajdasági Magyar Versmondók Egyesülete, és természetesen a Jó Pajtás szerkesztősege, a támogatók között pedig ott szerepel/szerepelt Bégaszentgyörgy és Kishegyes önkormányzata is.

Szűcs Imre, gyermekköltészetünk egyik népszerű alakja Udvarnokon született, nem véletlenül vette fel tehát a helybeli magyar művelődési egyesület és a mi nyelvűvelő vetélkedőnk utódja is a nevét. A Jó Pajtás ily módon igyekszik megemlékezni a 25 éve,

A két évvel ezelőtti győztesek Pál Károllyal, a rendezvény ötletgazdájával

1991-ben elhunyt munkatársáról, a lap egykori irodalmi szerkesztőjéről.

A versenyre készülve sokan veszik elő a 2013-ban kiadott *Ezüsttulipán* (Válogatás a vajdasági magyar gyermekirodalomból vers- és prózamondóknak / Összeállította: Bordás Győző / Illusztrálta és a borítótérpet készítette: Szalma Viktória – Újvidék, Forum-Magyar Szó-Jó Pajtás) című gyermekvers-antológiát, melyből választékok, sok-sok izgalmas kihívást tartogat a mai napig a versmondóknak. A kötet mintegy ötven költő több mint kétszáz versét tartalmazza, és a vajdasági magyar költészet egyfajta keresztmetszetét adja, és sok tanító, tanár kézikönyvévé vált.

A kötet szükségességét látva gyermeklapunk szerkesztősége a Forum kiadóval és a Magyar Szó napilappal karöltve most egy új kötet megjelenését tervezi, mely a vajdasági magyar novella-irodalomból adna válogatást. Ez a kötet valójában az első lépés lenne ahhoz, hogy udvarnoki rendezvényünket kiszélesítsük a vers-mellett a prózamondásra. Erre igény mutatkozott korábban is, és úgy tűnik, nem sértené a rendezvény vajdasági magyar irodalmat éltető jellegét, sőt – reményeink szerint – még inkább szolgálja. Várjuk ezzel kapcsolatos véleményüket, amit elmondhatnak akár Udvarnokon, akár máshol, élőszóban és levélben is.

Nagy Magdolna

Rajzpályázatunk eredményhirdetése

Október az idők hónapja is. Ebből az alkalomból hirdettük meg az Én és a nagyszüleim elnevezésű pályázatunkat. A diákok gyakran festik meg, rajzolják

le családjukat, a nagyszülőkhöz fűződő képek azonban jellemzően szeretetteljesek. Ez sugárzik ki a beküldött rajzokból is, és erről tanúskodnak a borító belső oldalán

Én és a nagyszüleim – Sors Nikoletta, 4. osztály, Kárász Karolina iskola, Horgos

(balról) közölt pályamunkák is tanúskodnak. Tekintettel arra, hogy nehéz, szinte lehetetlen volt eldönteni kit díjazunk, úgy döntöttünk, hogy hat egyenrangú díjat osztunk ki, méghozzá a következőknek:

Csonka Dávid, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Pesti Csenge, 2. osztály, EmArt Műhely, Szabadka

Szalai Klaudia, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola, Hajdújárás

Szalai Violetta, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Hajdújárás

Nagygyörgy Zsóka, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Királyhalom

Mikovity Virág, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Hajdújárás

A díjazottaknak hamarosan eljuttatjuk ajándékönyvüket.

A sikeresebb rajzokból pedig jövő heti számunkban is közlünk egy csokorral.

Tizedszer is Sulisztár

Atizakálmánfalvi/budiszvai Petőfi Sándor Művelődési Egyesület a hétvégén, november 12-én, 17 órai kezdettel szervezi meg a jubiláris, X. Sulisztárt, az általános iskolások énekes vetélkedőjét, akik a pop-rock világból merítenek.

A résztvevők négy kategóriában versengenek, és a szakmai zsűri döntése alapján minden kategóriában az első három helyezettet díjazza, valamint számos különdíjat is kiosztanak majd. A rendezvényt a Vasút utca 2. alatt található Katolikus Kör épületében tartják.

K. L.

A nyolcadikos Kulcsár Tamásnak jutott az eszébe a minap ott jártunkkor a címben szereplő szolás, amikor a reggelizésről beszélgettünk. Valljátok be, sokszor megtörténik, hogy későn keltek, vagy estleg a számítógéphez ültök, s olykor kapkodva rohantok az iskolába. Reggeli? Ugyan ki gondol ilyesmire? Pedig nagyon fontos reggelizni! Számos kutatás eredménye azt bizonyítja, hogy azok a gyerekek, akiknek van valami a gyomrukban, jobban teljesítenek órákon, mint éhes társaik.

Beretka Ferenc, az iskola igazgatója szívesen mesél a reggeli fontosságáról, meg arról, hogyan szervezték meg az uzsonnát az iskolában.

– Nagyon fontos, hogy a gyerekek ne éhesen üljenek a padban – mondja az igazgató –, hisz fél nyolctól néha fél háromig is az iskolában tartózkodnak. Ha éhesek, akkor az órákon nem tudnak kellőképp figyelni. Az uzsonnát az iskolában megoldottuk, mégpedig uzsonnatámogatással. Kedvező áron, mindössze 25 dinárba kerül naponta egy uzsonna! De ez nem elegendő. Szükséges a reggelizés is. Az a tapasztalat, hogy a tanulóink java része éhesen ül az órákon, noha otthon megkapja a reggelipénzt, ám azt cukrozott üdítőre, rágcáslni valóra, rágóra fordítja... Tudjuk, hogy ez nem jó, egészségkárosodáshoz vezethet.

A tanulókat is erről megkérdeztük. **Ferencz Boglárka** és **Polyák Szollár Anna** magyartanárnők tanítványai: **Seres Szandra**, **Varga Alex**, **Kulcsár Tamás**, **Pecze Szuzanna**, **Bűn Réka** és **Horváth Rómeó** mondtak véleményt.

Szandra jól tudja, hogy miért fontos reggelizni:

– Amikor nem reggelizünk, lustábbak vagyunk az órán. Engem anyu nem enged el reggeli nélkül. Leginkább müzlit, szendvicset,

Reggelizz, mint a király, ebédelj, mint a szolga, vacsorázz, mint a koldus

A péterrévei Samu Mihály iskolában ismerik a szólást, és sokan be is tartják

zöldsgéflét szoktam enni. Megtörtént, hogy reggel elaludtam. Anyu elkészítette a reggelimet, amelyet óra előtt megettem. Bevallom, az is megtörtént, hogy órán fejeztem be az evést... Üzenem a Jó Pajtás olvasóinak, hogy a reggeli a legfontosabb étkezés.

Alex olyan halkán beszél, hogy gyanúnk támadt, talán nem reggelizett.

– Ma éppen reggeliztem – mondja –, de volt már, hogy elaludtam, s nem volt időm enni... Ilyenkor eljövök reggeli nélkül. Néha uzsonnázok is, amikor éhes vagyok. Általában szendvicset, tejet szoktam reggelizni. Jó az uzsonna, szokott lenni kifli, virslis kifli, pástétomos kenyér...

Tamás mindig reggelizik, mert azt tartja, hogy: reggelizz, mint a király, ebédelj, mint a polgár, vacsorázz, mint a koldus.

– Nagyon fontos, hogy reggelizzünk, az egészségünk múlik rajta. Ha nem eszünk, megbetegedhetünk. Egy ismerősöm egész délelőtt nem evett semmit, rosszul lett, összeesett. Azt mondták, leesett a vércukorszintje. Én mindig reggelizek, néha órán is eszek, ha nem veszik észre.

Szuzanna általában az iskolával szembeni bódében szokta megvásárolni a reggelijét.

– Néha anyukám készít uzsonnát – mondja Szuzanna –, s ha nincs időm megenni, elhozom az iskolába, de ha nem hozok otthonról, lehet itt, a bódében is venni. Kell reggelizni, uzsonnázni, mert fél nyolctól kora délutánig bizony meg lehet éhezni...

Réka egyedül készíti a reggelijét, mert anyukája dolgozik.

– Szerintem is fontos, hogy reggelizzünk, mert én se reggeliztem tavaly, s olyan fáradt voltam egész délelőtt. Ha nem korog a gyomrom, jobban érzem magamat, jobban oda tudok figyelni órákon. Az iskolában uzsonnázom. Ízlik, csak kevés. Ha éhes vagyok, veszek még valamit, amit megkívánok.

Hogy Rómeónak van-e Júliája, nem vallotta be, de azt igen, hogy szokott reggelizni.

– Szerintem is fontos a reggeli, de ha nincs időm, vásárolok a pékségben valamilyen péksüteményt, s óra előtt megeszem. Általában otthon reggelizem, meg az uzsonnát is otthonról hozom.

Koncz Erzsébet

Adjunk egy kis esélyt az agyunknak!

Nektek mondja el Steiner Mátyás

Szertéágazó világa. Hogyan is telhet egy webfejlesztő munkanapja? Hogyan jutottak el odáig, ahol most vannak? Ezúttal az origo honlapnak hála, Steiner Mátyás, a magyarországi Miutcánk fejlesztője mesél arról, mit csinál, hogyan és miért.

Mi a jelenlegi munkád?

– Full stack webfejlesztő.

Hogyan dolgozol?

– Vegyes, mivel műszaki szempontból én vezetem az informatikai fejlesztést, ezért sokszor járok megbeszélésre. A megvalósításhoz természetesen el kell mélyülnöm a feladatban, így gyakran előfordul, hogy otthonról dolgozom.

Milyen gépet használasz?

– Dell Latitude (Ubuntu).

Mit csinálsz munkanap?

– Szinte minden informatikafejlesztéssel kapcsolatos munkát. Gyakran kell a leendő feladatokkal foglalkoznom, hogy mire megvalósítási fázisba kerülnek, már minden tisztázva legyen. Van időm arra, hogy tanácsokat adjak a többieknek, akik üzleti oldalról készítenek elő leendő funkciókat. A fő feladatom viszont az új fejlesztések megvalósítása és alkalmazása. Fejlesztésnek számít egy könnyed sitebuild feladat vagy backend programozás, infrastruktúra fejlesztése, karbantartása, de különféle fejlesztői eszközök megvalósítása is. Kicsit kaotikus, de nagyon izgalmas munka.

Mit szeretsz a legjobban a munkádban?

– Az alkotás élményét szeretem. Kihívás olyasmit csinálni, amit jó esetben emberek milliárdjai használnak, és ettől jobb lesz az életük.

Milyen feladatot vársz?

– Nagyon szeretnék valamilyen formában belemérülni az AI, vagyis magyarul a mesterséges intelligencia bugyraiba, de ez inkább hobbi-munka.

Matyit az egyik egyetemi tanára inspirálta, hogy új dolgokba fogjon

Mi a legjobb csapatépítési tipped?

– Ha tudok kicsit viccelődni, lazítani a munkatársaimmal, akkor már nincs gond. Szerintem a kirándulás például már sok. Ha valakivel annyira jóban vagyok, akkor úgyis elmegyek erre-arra vele, nem kell a kezemet fogni, hogy megtegyem. Ami szerintem tényleg építi a csapatot, ha hagyunk teret és felelősséget a másoknak. A hackathon (olyan esemény, amikor programozók együttműködve hoznak létre valami újat – szerk.) tipikusan ilyen. Egy közös ebéd vagy lazítás is nagyszerű lehet.

Milyen applikációk és szoftverek nélkül nem tudsz élni?

– Igazán nincs ilyen. Azért szeretem, ha tudok Linux OS-en dolgozni, nekem nagyon megkönnyíti az életem. Továbbá WebStorm, Sublime Text kézre álló eszközök, nagyban hozzájárulnak a hatékonyságomhoz, és a komfort

érzetemet növelik. Ja és természetesen Drive, Trello és Miutcank.hu :)

A techszférán belül mi izgat jelenleg a legjobban?

– Az elektromosság és a megújuló energia forradalma. Pár év alatt akkorát fejlődött ez a terület, hogy csak ámulok. Nagyon remélem, hogy hamarosan sokkal tisztább energiát tudunk használni megfizethető áron.

Milyen az asztalod?

– Kupis :D

Mi volt a leghasznosabb szakmádba vágó könyv, és mit olvasol most?

– Nem igazán olvasok a szó szoros értelmében könyveket. Szerintem tapasztalatból tanulok a legtöbbet, és inkább csak ahhoz kell az olvasás, hogy tájékozott legyek. Most már inkább tervezéssel kapcsolatos dolgokról olvasok, például Abraham Marin-Pérezről a Real-World Maintainable Software-t, az O'Reilly kiadványát.

A legjobb tanács, amit valaha kaptál?

– Talán az, hogy ne féljek újba vágni. Azt hiszem, mindig is lázadó típus voltam. Nem tudtam elfogadni azokat a dolgokat, amelyeknek nem láttam értelmét, vagy amelyeket könnyen cáfolni tudtam. Csak a lázadás nem visz előre, kell valami új. Régebben félttem belevágni új dolgokba, amelyek misztikusnak tűntek. Szerencsére egy egyetemi tanárom a vizsgán szánt rám egy kis időt, hogy bizonyítsam a tudásom, vagy inkább azt, hogy értem a tananyagot, annak ellenére, hogy nem tudom fejből a levezetést. Látott bennem valamit, és ezért megkért, hogy vegyem át tőle a tanszéki labor rendszergazdai feladatait. Nagyon aggódtam, mivel semmit sem tudtam, és nagyon misztikus volt számomra a feladat. Végül meggyőzött, és hálás vagyok neki. Ő volt az, aki igazán beledobott a mélyvízbe, és megtanította, hogyan kell az új dolgokat kezelni, és hogyan lehet őket önállóan megismerni, magamévá tenni. (origo.hu)

Dániában így képzelik a megújuló energia felhasználását

(Forrás: landartgenerator.org)

AZ ÁLLATOK VILÁGNAPJÁN

Megcsodáltuk a természetes szürkemarhákat

Október 4. az állatok világnapja kapcsán irányult figyelmünk az őshonos állatokra. A temerini Törteli kertészet egy nagy kiterjedésű szegletében már több éve őshonos állatokat nevelnek. Ide vezetett utunk. Egy barátságos komondor fogadott bennünket, majd házigazdánk, **Törteli László** mesélt az állatok eredetéről, tartásmódjáról és előnyeiről. Megcsodáltuk a természetes szürkemarhákat, s persze a fiúk a villanypásztort is próbára tették. A rackajuhokat gyapjuk miatt tartották, nemezt készítettek belőle. A mangalicákat a sártenger miatt csak távolabbról

figyelhettük. Körülöttünk kapirgáltak a tyúkok, pulykák, gyöngyösök, a letűnt tanyavilág rovarirtói.

A kertészet hátulsó szegletében van egy tavacska, benne egy parányi sziget, ahová pallón át lehet bejutni. Itt aztán fölébredt bennünk a felfedezési vágy, s ha rövid ideig is, de önfeledten játszottunk a természet adta szépségekben gyönyörködve.

Köszönjük vendéglátónknak ezt a szép délutánt!

A temerini Kókai Imre iskola 6. osztályos természetvédői

Kerékpárjainkon érkeztünk a kertészetbe

Őshonos állatokat néztünk meg

Cserkészek Bajmokon

A szabadkai 52. számú Kosztolányi Dezső Cserkészcsoport kiscserkés- és lányraja szeptember 24-én Bajmokra látogatott, a Dózsa György-udvarba.

A királyi udvarban maga a király lánya fogadta az utazókat, arra kérve őket, hogy a királyságot járva tanuljanak mesterségeket. Elsajáthatták többek között a takács, a szűcs, a képfestő, a bogsnár, a kádár, a molnár, valamint a fazekas mesterséget. Végül pedig a pék szakma rejtelmeibe is betekintést nyertek, mindenki maga készíthette el az ebédjét és még kakaós fonott kalácsot is süthettek a kemencében.

– Reggel korán kellett kelniünk, hisz már 7 óra körül ott gyülekeztünk a szabadkai vasútállomás bejáratánál. A vonatkozás mindenkinél tetszett, különösen azoknak, akik még nem ültek vonaton. Odaértünk Bajmokra. A vonatmegállótól a Dózsa-udvar eléig messze volt. Mindenki élvezte a friss levegőt. Amikor odaértünk, elfogyasztottuk az elemóziát, amelyet magunkkal hoztunk. Reggeli után egy kisebb akadálypályán vettünk részt, ahol régi foglalkozásokat mutattak be nekünk. Minden állomáson kaptunk aranyat, amelyet be tudtunk váltani az ebéd hozzávalóiért. Az ebéd kenyérlángos volt, ízesíthettük: sajttal, paradicsommal, hagymával, paprikával, kolbásszal, szalámmal, tejfellel, majonézzel... Nekem nagyon tetszett. Később elsétáltunk egy közeli játszótérre, és ott töltöttük az időnket. Napközben is rengeteg körjátékot játszottunk, és eléggé kifáradtunk. Összecsomagoltunk és elindultunk. Útközben a vonatállomás felé még fagyizni is volt alkalmunk. Megvártuk a vonatot, amelyet az egyik kislány apukája vezetett. Felszálltunk, és elindultunk visszafelé. Nagyon kifáradtam, de legközelebb is menni szeretnék, mert nagyon tetszett a lángos – mesélte Hunyadi Mónika, a Csikó őr egyik fiatal tagja.

Hunyadi Krisztina, a Vadrózsa őr őrvezetője
52. számú Kosztolányi Dezső Cserkészcsoport, Szabadka

Vendégünk volt Böndör Pál

Úgy kezdődött, hogy egy nap a tanárnőnk felhívta Böndör Pált volna-e kedve eljönni az óránkra, mert egy verset tanultunk. Ő el is fogadta a meghívást, és pár nap múlva el is jött.

Azon az órán nagyon sokat megtudtunk róla, sok kérdésünkre válaszolt. Már gyermekkorra óta ír verset, tehetségét magyartanárra ismerte fel. Nagy szeretettel olvassa Arany János műveit, kedvenc költői még Füst Milán és József Attila. Két fia külföldön él, sűrűn látogatja őket. Számos irodalmi összejövetelen vett részt, ahol híres írókkal, költőkkel találkozott. A hetvenedik életévébe lépett, de még mindig fiatalos, mosolygós és kedves. Látszott rajta, hogy szereti a gyerekeket, kellemes volt a vele töltött idő.

Az óra végén aláírást kaptunk tőle, és megígérte, hogy máskor is ellátogat az iskolánkba.

Pece Anderla Lajos, 6. osztály, József Attila iskola, Újvidék

TökvicSORIT készítettünk

Október 28-án töklámpást készítettünk. Előző nap megvettük anyukámmal a tököt. Sokáig böngésztem az interneten, mire megtaláltam azt a formát, amit majd megcsinállok. Először kiszedtük a tök belsejét, utána kivágtuk a mintát. Nagyon kemény volt a tököm,

ezért sok idő kellett ahhoz, hogy elkészítsem. Beletettük a gyertyát. A tanító néni lekapcsolta a lámpát. Igazi halloweeni hangulat volt.

Alig várom, hogy jövőre is legyen ilyen foglalkozás.

Kuti Lili

***

Pénteken az osztállyal tökvicSORIT készítettünk. Nekem apukám jött el a foglalkozásra.

Az én tököm volt a legnagyobb. Amikor apa megcsinálta a száját, én kézzel kiszedtem a belsejét. Azután a szemét következtek. A nagy tök szájába került még egy kis tök is. Miután kész lett mindegyik tököcske, meggyújtottuk a mécseseket, és eloltottuk a lámpát. Nagyon szépek lettek a lámpások.

A tancsi hozott finom tökmaggal megszórta kiflit. Tetszett a foglalkozás.

Kávai Renáta

***

Pénteken az iskolában társaim tökvicSORIT készítették. Sajnos beteg lettem, ezért otthon anyával és apával készítettük el. A mi tökvicSORITUNKNAK volt haja, a fogai feketék lettek, a fejből folyt a vér. Sőt a hátán csináltunk egy lyukat, amin beleraktuk a gyertyát. Anya a tök belsejéből kalácsot sütött. Még rajzoltam a tökre, apa filctollal rajzolt nekem egy bajuszt.

Sajnálom, hogy nem a barátaimmal együtt készítettük el a tökvicSORIT!

Kablyev Szonya

J. J. Zmaj iskola, 3. c osztály, Szabadka

Környezetbarát otthon

Különleges műhelymunkában vettek részt az iskola ötödik osztályos természetvédeői. Vendégünk volt **Vígh Lóránd** biológus, a Falco Természetkedvelők Egyesületének tagja. Ő a szerzője a **Környezetbarát otthon** című, készülékelben lévő kiadványnak. E könyvecskében szereplő a receptekből, házi praktikákból próbáltunk ki néhányat. Rövid időre „boszorkánykonyhává” vált a biológiaterem. Lóránd segítségével hideg eljárással készítettünk szappant, majd általános tisztítószeret. A házi készítésű fogkrémen bizony meglepődtünk, mert kinézete nagyon

különbözik a boltban kaphatótól, de idővel biztosan ezt is meg lehet szokni. Ezenkívül vadgesztenyét hámoztunk és aprítottunk, ezzel mosóport lehet helyettesíteni.

A munka befejeztével kitararítottuk a termet. Még vár ránk termékeink címkézése. November folyamán, a **Ne Vásárolj Semmit!** napon a munkákból egy kiállításra valót bemutatunk majd. Addig is otthon próbáljuk a környezetkímélő tisztítószereteket.

A temerini Kókai Imre iskola ötödik osztályos természetvédeői

A „boszorkánykonyhában” Zelenka Angéla tanárnővel

Kipróbáltunk néhány házi praktikát Vígh Lóránddal

Ősz

Hüvösek az őszi esték,
elmentek rég a fecskék.

Gólyát sem lehet már látni,
ők sem akarnak itt fázni.

Ki megteheti, délre költözik,
aki nem, az jól felöltözik.

A levélruha lehullott a fákról,
csupasz kép maradt csak a tájról.
Kól Réka, 6. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Az erdőben

Sűrű sötétség telepedett az erdőre, ősz volt. A levelek aranybarnán hevertek a földön, vagy amelyek még erősek voltak, a fák ágaiba kapaszkodtak.

Az erdő halk békességét, csak a mi halk suttogásunk zavarta meg, néhol egy ágrecsenés is, ahol lépkedtünk. Tetszett az a szép őszi táj. Ilyenkor olyan szép az erdő. Egy tisztáshoz értünk, az eső szemerkélt. Sok fa volt arra, de jóval kevesebb, mint az erdőben. Csak sétáltunk, és csodáltuk a tájat, mikor lépteket hallottunk. Egy őzike volt, félt tőlünk, elszaladt. Én megbotlottam, és elestem. Az eső az arcomat verte, csak feküdtem a sárban. Nyugodt voltam. A szél halkán süvített, a levegő is lehűlt már, mikor tovább indultunk, esett az eső. Balra néztem, sok bokor volt és egy nyuszi, de mire megint odanéztam, már nem volt ott. Baglyok huhogását hallgattuk. Az égen csillagok serege állt hadat. Telihold volt. Csak sétáltunk, és egy barlangba értünk, sötét volt, de a hold fénye bevilágított. Szép volt. Sok volt a pókháló, és pókok is voltak. Ahogy az eső elállt, nekünk is menni kellett. Késő estére járt, mikor hazaindultunk. A fák közül néhány helyen egy-egy madárraj bukkant fel. Az eső már nem esett. A fákon néhol még látható volt zöld levél, de a sárgábbak feltünőbbek voltak.

Mikor hazaértünk, arról beszélgettünk, hogy milyen jó volt a természetben, a szabadban lenni. Máskor is elmegyünk, és megismételjük.

Győri Anna, 7. osztály, Dózsa György iskola, Gunaras

Én az állatkertben

Állatkertben jártam
sok állatot láttam.
Mind közül a tigris
tetszett a legjobban.

Az állatkert tágas
belefér sok állat,
kicsi vagy nagy,
mind helyet talál magának.

Halat visz a medvének gondozója
sok gyerek ezt lefotózza.
Vadmacskák, oroszlánok
őket látni nagy-nagy élvezet.

Fülöp Agapé, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Az én iskolám

Az iskolában minden jó
van ott dió, mogyoró.
Na jó, ez így nem igaz,
de tanulni sem vigasz!

Van még diák és tanár
ki az osztályban sokat járkal.
Tollbamondás, dolgozat,
eldobom az agyamat!

Nyári Teodóra, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

A tulajdonom, a biciklim

A biciklimet a nyár elején kaptam születésnapomra szüleimtől. Az ő szülőhelye Szabadka, Venere-Bike bicikliüzlet.

Jó kis bringa, szép szürke színű, piros csikokkal borított alvázal, fekete kormányal elkészített kétkerekű járgány. A gumija megvevéskor műanyag zacskóval volt körültekerve. A fékeknek és a guminak csak úgy árukt a finom illata, és a lábam finoman ért a földhöz. Az ülés nagyon kényelmes, a kormány és az első kerék közötti csavar szépen vette a kanyarokat. A pedálok és a lánc meg a kerék együttműködésének a hangja még ma is zene fülemnek. Az első nap még nem szoktam annyira meg, de azért az utcát felszántottam vele. Gyorsan forognak a kerekei, már amennyire én tekerem. Rengeteg versenyt vesztettem, amit az utcán vívtunk, de idővel a dobogóra állhattam vele. Alig egy héttel a megvásárlása után már nagy versenyen voltunk a löverseny pályán, ott is második lettem, ő és én. Már egy ütközést is átéltem vele, amikor a falnak csatantunk. Megsebesültem én is, és ő is, de szerencsére ő csak a féktartóját törte el. Az az ütközés után nem volt minden a régi, a sok farolásnak, driftelésnek oda az emléke. Az eltört fék miatt nem tudott rendesen gumit koptatni, csak nagyon lassan tudott lefékezni, és ez miatt is egy párszor megkoccantunk.

Ezek a rossz dolgok ellenére én még a nyeregben ülök, és megvan a társam, a strapabíró biciklim.

Fogalmazás és rajz:

Lassú Denisz, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Tréfás mese

Egyszer, ahol nem volt, volt ott egy kukac, egy disznó és egy kovács.

A kukac halkán ment az erdőben, de olyan hangosan énekelt, hogy senki sem hallotta. A disznó éppen arra küszött, és gondolta, megijeszti a kukacot. Odaállt a cseresznyefa mögé, amelyen dinnyék termettek. Mikor megijesztette, a kukac ijedtében elrepült, a disznó pedig olyan boldog volt, hogy szomorúságában elkezdett nevetni, miközben sírt. Eltelt néhány nap, a disznó elindult az utcán, és egyszer csak makarónik zavarták meg, de a disznó inkább megette őket. A kováccsal is hasonló történt. Éppen virágokat ültetett, de gondolta, elmegy szaladni, hátha jobban kifárad. Ott egy hangya zavarta meg. A kovács énekelt neki egy dalt, és olyan jóban lettek, hogy ezután mindig csak verekedtek.

A malac, a kukac és a kovács még mindig semmit sem csinálnak, ha csak meg nem zavarta őket valaki.

Juhász Emína, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsérnye

Az én apám

Az én édesapám neve Körösi Zoltán. Sokan Zolinak becézik. Nagyon rövid haja van, szinte már kopasz. Meg is lepődök, mikor a régi fényképeket nézegetem, őt hosszabb hajjal. A szeme színe kék, olyan szép, mint az enyém! Átlagos testalkatú, de nagyon szereti a hasát! Kedvenc étele a szilvás gombóc, amit anyutól sokszor meg is követel, mivel ő nem nagyon szorgoskodik a konyhában, de minden másban viszont sokat segít. Minden reggel fél ötkor kel, és késő délután jön haza. A Sever gyárban dolgozik Szabadkán. Egyszerre három gépen szorgoskodik. Már három diplomája is van. Halk szavú, nem hangoskodik. Kedvenc zenei műfaja a Rapp. Ha van ideje, akkor focizunk, kosarazunk, és sokat beszélgetünk. Remélem, hogy amikor felnövök, akkor is számíthatok rá. Majd ha egyszer én is apa leszek, olyan szeretnék lenni, mint ő. Nagyon szeretem!!!

Körösi Dávid, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Királyhalom

Életem története

Engem Kolompár Emesének hívnak, egy téli napon jöttem erre az érdekes világra. Nagyon régen volt már, nem is emlékszem rá, de úgy mondják, hogy ez 2002. február 9-én történt.

Első 7 évemet Horgoson éltem le. Abból az időből van néhány szép és sok rossz emlékem. Azután 2009-ben, egy havas márciusi napon történt egy nagy dráma az életemben: testvéreimmel elhoztak bennünket Horgosról, és ide kerültünk, ebbe a kis csodálatos faluba, Oromra. Először szomorúak voltunk és dühösek mindenkire.

Én arra emlékszem, hogy nagyon féltém mindenkitől. Ma már tudom, hogy ez egy igazi csoda volt. Igaz, akkor teljesen másképp gondoltam. Minden reggel korán kellett kelni, és iskolába menni. No meg főleg tanulni! Azután megtörtént még egy csoda. Találkoztam egy fantasztikus hangszerrel, a fuvolával. Azóta eltelt 5 év, és én jobban szeretek rajta játszani, mint bármi mást csinálni. Persze sok segítséget kaptam nevelőszüleimtől is. Hilda néni sokszor megcsinálta a házimat, hogy tudjak gyakorolni! Most 8. osztályba járok. Szeretnék, vagyis nagyon szeretnék továbbra is zenével foglalkozni.

Ennyi fért ebbe a kis bemutatkozásba. Sok dolgot kihagytam, ami még fontos lenne, de lassan csejtenek, és be kellett fejeznem.

Kolompár Emese, 8. osztály, Arany János iskola, Orom

Őszi hangulat

*Megérkezett az Ősztündér,
megsárgul, és lehullik minden levél.
Gyűjtögetnek az állatok,
néhányan megkezdik a téli álmot.
Hidegen fúj a szél,
sűrűsödik a köd, gyengül a napfény.
Az eső sűrűn esik,
a fűrga mókus nagyon fázik.
Mindenkinek bebújik a melegre,
felkészülve a hosszú télre.*

A III. osztály közös szerzeménye,
Gligorije Popov iskola, Kisorosz

A gyerekek nem tudnak számítógép nélkül élni

Régen nem létezett sem telefon, sem számítógép, és mégis érdekes volt az élet.

Ma nagyon gyorsan fejlődik a technika, érdekes, különös dolgokat találunk fel. Ennek eredményeként a gyerekek között csökkent az egyszerű kommunikáció. Most sms-ekkel beszélnek meg, mikor találkozhatnak. Ha együtt vannak, csak hallgatnak, mert nem tudnak mit mondani egymásnak. Ettől még rosszabb, hogy most már az érzelmeiket is telefonon fejezik ki, nem merik élőben.

Városom – Beganaj Erdan, 4. osztály, Đuro Salaj iskola, Szabadka

A gyerekek virtuális világban élnek, és nem veszik észre, hogy mi történik körülöttük, a világban, nem koncentrálnak az iskolára, mert ott is arról gondolkodnak, hogy amikor hazatérnek, hogy fognak a játékban eljutni a következő szintre.

Nem mondom, hogy én sokkal jobb vagyok a többiektől, én is sokat játszom, de próbálkozom leszokni, legalább csökkenteni a játékidőt.

Van még egy nagy probléma. A komputernek és a mobilnak a kisugárzása károsan hat az egészségünkre.

Szerintem a megoldás az lenne, ha a számítógép kétórás használata után megállna, és megjelenne a képernyőn az utasítás: „Csináld meg a házit!”, vagy „Tarts egy kis szünetet!” Vagy a szülő valami jelszót írna, amelyet csak ő tudna, és a gyermeke csak akkor folytathatná a játszást, miután szünetet tartott. Ha a házi egy részét számítógépen írhatnánk, a komputer ellenőrizhetné, megvan-e minden, és csak akkor engedélyezné a játékot.

Tudom, hogy ez furcsán hangzik, de szerintem a fentiek segíthetnének valahogy. Biztosan vannak más megoldások is, de nekem most ez jutott eszembe. Persze a számítógépnek és a mobilnak vannak jó oldalai is, de az egy másik téma.

Gombos Taura, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Meglátogattam Árgyelust és Ilonát

Egyik nap levelet kaptam Árgyelustól és Ilonától az esküvőjükre.

Megörültem neki, elkezdtem készülni. Vettem ajándékot, előkerestem az ünneplő ruhámat. Nemsokára elindultam. Mentem két évszázadot. Végre odaértem. Bevezettek Árgyelust és Ilonát.

– Jó napot kívánok, felséges király és királynő! Köszönöm szépen a meghívást – köszöntöttem őket.

– Mi pedig örülünk, hogy elfogadta a meghívásunkat – válaszolta Árgyelus.

– Foglaljon helyet – mondta kedvesen Ilona, aki gyönyörű volt a menyasszonyi ruhájában.

Elérkezett az ebéd. Ebédre húsleves volt gombóccal és marhapaprikával. Következett a polgári esküvő, majd bementünk a templomba, és elkezdődött az egyházi esküvő is. Templom után a tündérek csodálatos kertjében volt a fényképezkedés. Nem sokkal később felszolgálták a vacsorát. A leves ugyanaz volt, mint ebédre, de most birkapörköltet tálaltak. Pihentünk egy kicsit az evéstől, és táncoltunk, jött a torta is, nagyon finom, banános. Éjfél után került sor a menyecske tánca.

Nekem nagyon tetszett a lakodalom, de nagyon kifáradtam, és hazamentem,

Török Szabolcs, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Ez vagyok én!

Hát igen, bekövetkezett az az idő, amit nem vártam. A tanárnő egy olyan fogalmazást adott, amiről egyáltalán nincs ötletem, hogy mit írjak. A címe Ez vagyok én.

Talán kezdjem, hogy a szemem színe barna, a hajam pedig feketés? Kitáláltam, mit írjak, hogy ne legyen unalmas.

Az osztályomban én vagyok a leghangosabb órákon. Angyal keverve ördöggel. Ezért nem kapok egy aranytallért sem. Én most annyira féltékeny vagyok, hogy már szinte mindenkinek van aktivitásra aranypontja, csak nekem nincs az osztályból. Nem vagyok gyufaszál, hogy egy ujjal el tudnak lökni, de nem is vagyok telt, hanem olyan közepes. Az osztálytársaim szerint idegesítő teremtmény vagyok, de próbálok leszokni. Szeretek biciklizni és utazni. Kiskoromban arról álmозoztam, hogy körülutazom az egész világot, és még a Holdra is feljutok. Az idők során már másra agyaltam, hogy milyen jó móka lehet az, hogy megbüntettek autósfofórokat, akiknek az autójuk túl piszkos, vagy valami más miatt. A tanárnő kedvéért még azt is leírom, hogy nem tudok értelmes fogalmazásokat írni. A házikat néha elfelejtem megcsinálni, de nem baj, itt vannak az okos osztálytársaim, akik persze megírják, és gyorsan át lehet másolni tőlük.

Nem szeretek olvasni, tanulni, és a suliról beszélgetni. Szeretek barátokkal lógni, néptánca járni, facebookozni, énekelni stb., és persze a legfontosabbat kihagytam, hogy édesanyámmal legyek.

Nem akarom nagyon részletezni magamat, már nincs ihletem. Hiszen már mindenki ismer a folyosó végéről.

Fekecs Valéria, 7. osztály, Október 18. iskola, Zentagunaras

VIDEOJÁTÉK

A kenyérnél is kelendőbb a FIFA

végig, egészen addig a pontig, amíg világsztárrá válik.

A FIFA 17 játékmenet szempontjából is rengeteget fejlődött az előző évek felvonásaihoz képest. Kapott csapatépítést, új, kibővített menedzserfeladatokat, napi kiesési bajnokságokat, 360 fokos cselezési lehetőségeket és sok minden mást.

A FIFA 17 hatalmas sikert ért el az Egyesült Királyságban, mivel **többet adtak el belőle, mint a sorozat bármelyik korábbi tagjából.** A játékból 18%-kal több került értékesítésre, mint a tavalyi epizódból. Ennyi elég is volt ahhoz, hogy az előző rekorder (FIFA 13) eredményeit túlszárnyalja a jelenlegi epizód sikere.

Britanniában a játékok toplistája így alakult októberben

1. FIFA 17
2. Forza Horizon 3
3. Lego Star Wars: The Force Awakens
4. BioShock: The Collection
5. XCOM 2
6. PES 2017
7. Destiny: The Collection
8. Rocket League
9. NBA 2K17
10. GTA5

A hosszú múltra visszatekinthető FIFA-játékok legújabb kiadása, a 17-es legnagyobb újítása a sztorimód, de persze számos technikai finomításon is át esett a program, így például már menedzselhetjük az olyan rögzített szituációkat, mint a 11-es vagy a szabadrúgás. A programnak ezúttal négy húzóneve van: Eden Hazard, Anthony Martial, Marco Reus és James Rodriguez képében.

A FIFA 17 borítójára ezúttal nem került fel automatikusan Lionel Messi, a kiadó a rajongókra bízta, hogy megszavazzák, ki legyen a szerencsés nyertes. A játék népszerűsítésében egy fiatal srác rögös útját követhetjük

Tudod-e, mi az aeroszol?

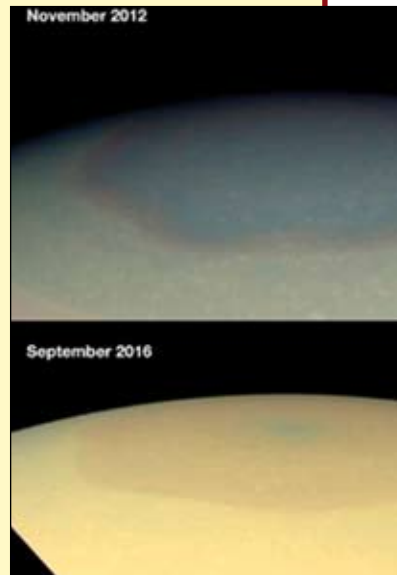
Az aeroszolok egyszerű részecskék vagy folyadékcseppek az áramló levegőben. Ezt a kifejezést főleg a szpré, vagyis spray kapcsán hallhatjátok. A környezetvédők elmarasztalják a használatát, mert az aeroszolok hajtógáza, a freon növelheti az üvegházhatást, ezért újfajta hajtógázzal működő szpréket fejlesztettek ki. Megszülettek a propánbutánnal, pentánnal vagy szén-dioxiddal működő aeroszolok. Később kiderült, hogy ezek a gázok ugyanúgy üvegház hatásúak, mint elődjük...

CSILLAGÁSZAT

Aranyszínűvé vált a kék felhő

Kékről aranyszínűre változott a Szaturnusz északi sarkánál lévő titokzatos, hatszögletű légköri képződmény. A hexagon lényegében egy körforgást végző felhő, melynek alakja vélhetően a Szaturnusz szeleinek nagyon eltérő sebességeiből eredeztethető – olvasható a BBC online kiadásában. A megfigyelést az amerikai űrkutatási hivatal (NASA) Cassini nevű űrhajója tette, amely 2004 óta figyeli a hatodik bolygót.

A színváltozás valószínűleg a bolygó évszakokhoz köthető változása miatt következett be. A sarkvidékekre beeső napfény mennyisége hatással van a légkörben lévő aeroszolok, vagyis az áramló levegőben lévő részecskék vagy folyadékcseppek mennyiségére. A tudósok szerint az, hogy a hexagon színe kékesről aranyra váltott, annak köszönhető, hogy a napfény és a

légkör kölcsönhatására több aeroszol termelődött. Feltehetően azért történik ez most, mert a Szaturnusz északi féltekéje 2017 májusában eléri nyári napfordulóját.

Az állatkertbe is beköltözött az internet

Olyan távfelügyeleti megoldást sikerült kifejleszteni, ami a budapesti állat- és növénykert két élőlény-ritkaságának, a csupasz turkálónak és a levelvágó hangyának a terráriumban töltött mindennapjait vigyázza.

azonnal értesíti a rendszer, ha a hőmérséklet eltér a kívánatostól.

A Dél-Amerikában honos levelvágó hangyáknál ugyanez a rendszer a kolónia táplálékát adó, felszín alatti „gombakert” hőmérsékletét figyeli a nap 24 órájában. A távfelügyeleti megoldás három szenzoron alapul, a másik kettő a páratartalmat, illetve a terráriumot megvilágító fény erejét figyeli.

A rendkívül száraz éghajlatú afrikai területeken élő rágcsálók szélsőségesen érzékenyek a hőingadozásokra, ezért a terráriumokban is ajánlott a minél állandóbb hőmérséklet. Ezt a hagyományos módszerekkel felügyelni sokkal körülményesebb. Az újonnan kifejlesztett IoT megoldásnak köszönhetően viszont a jövőben a gondozókat

A távfelügyeleti rendszer mérési eredményei akár egy mobiltelefon képernyőjén is követhetők. Azt állítják, a jövőben további állatok életében is szerepet kaphat az internet.

A naptár szerint a november még őszi hónap, ám az időszak második felében már nem egyszer téliesre fordul az időjárás. Reggelre kelve vastag dér lepi a fűszálakat, jégvárta feszül az út menti pocsolyákon, s kókadtan csüngenek az aszatnak és a bogáncsnak a hónap elején talán még lilán virító, kései virágai. Novemberben gyakran áztatja hideg, szitáló eső a határt, hajnalban sűrű köd gomolyog a rétek fölött, s a nedves, szürke függöny olykor csak dél felé szakadozik fel vagy akár egész nap megmarad.

Amikor decemberre fordítjuk a naptárt, mindinkább teret nyer a tél. Nehéz felhők úsznak az égen, néha akár egy hétig sem bukkan elő a napkorong, de ha mégis, a nyáron és kora ősszel oly forró sugarai ekkorra langyosan simogatóvá szelídülnek. Amikor azután újra összezárul a felhőkárpit, s lassan ólomszürkévé sötétedik az ég, hirtelen enyhül a szél, s furcsa, várakozó csend üli meg a határt. A magasból eleinte szégyenlősen, apránként, később egyre sűrűbben, kerengve, libegve hullnak az első hópelyhek. Dél felé már kiadósan esik a hó, újból feltámad a szél, és szinte kergeti, sodorja maga előtt a könnyű hópíhéket. Reggelre

Érkeznek a téli madarak

fehérbe öltözik a táj. Tétován ugrál, és közben néha tanácstalanul rázza a talpait a májusban született mezei nyúl, s puha hókoloncok hullnak az ágakról, amikor a fenyves oltalmazó sűrűje felé igyekvő mókus nagy lendülettel átveti magát egyik fáról a másikra. A fehérbe burkolódzott nagy fenyők már a közelgő karácsony hangulatát idézik, a fagyöngy sárga bogyoiból téli az öreg tölgyesekbe húzódtott léprigók falatoznak jóízűen, s a mezők fölött repülő fekete varjak komor káromgása a falusi templomtornyok ünnepre hívó harangszavával keveredik. Ha a statisztikát nézzük, a január az év leghidegebb hónapja. Ha sok hó esett, a vastag fehér paplan jótékonyan védi a vetéseket, de ha egy rövidebb enyhe időszakot követően a felülete kergesre fagy, nagyon megnehezíti az ilyvek és a baglyok zsákmányszerzését. Január, február – itt a nyár, szokták mondani, s nem véletlenül. Januárban már a fészkelőhely közelében van a hollópár, nászrepüléshez készülődnek a rétisasok, s a parkok öreg fáiról mind gyakrabban hallatszik a csuszka hangos, jókedvű trillája. A hónap derekán még többnyire jégcsapok lóg-

nak az ereszeokról, s jeges szél vágja arcunkba a szikrázó hópíhéket, de a csuszka trillája már azt jelzi, hogy minden nappal kifelé megyünk a télből, s közeledünk a hóolvadással, ujjongó pacstirtadallal érkező tavasz felé.

Fér még valami ebbe a mókusszájba?

Csak az elefánt érti az emberi gesztusokat

Az elefánt az egyetlen állat, amelyik képes megérteni az emberi gesztusokat. Nem megtanulja, megérti. Az ember számtalan állattal tud kommunikálni a kutyától a csimpánzig, a papagájtól a tevéig. Ám minden ember és állat közti interakció hosszabb-rövidebb tanulás eredménye. A kutya leül, ha mondjuk neki, mert megtanulta. Tudjuk, hogy dühös, ha a csontjához közelítve mo-

rog, mert megtapasztaltuk. Ám egyetlen olyan állatot sem ismertünk eddig, amelyik ösztönösen, trenírozás nélkül megérti, mit akarunk neki „mondani”. A St. Andrews Egyetem kutatói afrikai elefántoknál bizonyították be, hogy képesek értelmezni az emberi gesztusokat. Figyelemre méltó, ha számításba vesszük, az ormányosokat az ember nem háziasította. Még megdöbbenőbb, hogy

mindezt a legcsekélyebb tanítás nélkül képesek. Richard Byrne és Anna Smet tizenegy fogságban élő elefántot tanulmányozott. Az állatokat turisták szállítására képezték ki, ám egész életükben szóbeli utasításoknak engedelmeskedtek, gesztusokra soha nem tanították őket. A kísérletek során egyforma vödörket helyeztek el az elefántoktól távolabb, az egyikbe pedig élelmet rejtettek. A kutatók az utóbbi vödörre mutató jelezték az állatnak, hol találja az ennielót. Az elefántok az esetek kétharmadában indultak a megfelelő edény felé, ráadásul már a legelső próbálkozásra. Ilyen „mutatványra” legközelebbi rokonaink, a csimpánzok sem képesek ösztönösen. Anna Smet úgy fogalmazott: nem volt kétséges, az elefántokat be lehet tanítani, hogy kövessék az ember gesztusaival adott parancsait. Ám igencsak meglepő, hogy ezt nem kellett tanulniuk, hanem velük született tulajdonság.

Zsírdetektor fókabajusz

A borjúfóka bajusza tudja, melyik a legkövérebb hal. A süket és vak fókák sem maradnának táplálék nélkül – állapította meg egy új német kutatás. Az úgynevezett *Phoca vitulina*, azaz a borjúfóka 40–50 százalékos idegekkel tapogató bajuszával informálódik környezetéről. A vadászathoz kifejezetten szükségesek érzékelő szőrei, melyekkel akár 100 méteren belül felismeri a halak méretét és külalakját. A Rostocki Egyetem biológusai egy medencében tesztelték a borjúfókákat, minden érzéküket le-tompították – szemüket, fülüket letakarták –, majd halakat dobáltak nekik a vízbe. Az állatok csakis bajszukra támaszkodhattak kedvelt eledelük fellelése közben. A fókának így is könnyen ment a feladat teljesítése, sőt egyedül csak a bajszukat használva „szemelték ki” maguknak a kalóriadúsabb, zsírosabb falatokat.

A szegény csizmadia és a szélkirály

Annyi gyermeke volt egy csizmadianak, mint a rosta lyuka, még eggyel több. A szegény ember éjet és napot eggyé tett, úgy dolgozott, hogy ezt a sok gyermeket eltarthassa, mégis neki Péntek urammal kellett rokonságot tartani, vagyis mindennap böjtölni, hogy napról napra elélhessenek.

Történt egyszer, hogy egy gazdag ember sok munkája után neki egy véka lisztet adott. Ahogy megy haza a szegény csizmadia a liszttel, kapja magát a szél, utána megy, s mind elviszi a vékából, ami benne volt, úgyhogy mikor hazaért, csak az üres vékával állított az éhes gyermekek elé.

– Hát ez már mégis csak sok – azt mondja a szegény ember keservében –, én elmegyek, hogy megkérdezzem azt a Szélkirályt, hogy volt szíve elvenni az én kevés lisztemet.

Elindul, s megy hegyen-völgyön, erdőn-mezőn keresztül. Elmegyen hetedhét országon is túl, míg végre elérkezik egy szép mezősegre, s ahogy ezen a mezőségen néz ide is, tova is, meglát feléje közeledni egy forgószélet, mely dühösen sodorja az út porát a magasba. Megretten a szegény csizmadia, lekapja a kalapját, s leborul a földre, hogy ha lehet, megmeneküljön a forgószél dühétől.

– Köszönd meg – szólalt meg a szél –, hogy megismertél, és tisztelted nekem, mint Szélkirálynak megtetted, mert különben pórul jártál volna. Hol jársz, mit keresel itt?

– Uram – mondta magához térve a szegény ember –, éppen felségédhez jöttem elégtételt kérni. A minap nagy munkámmal egy véka lisztet szereztem, s amint vittem haza, valami szélúrfi csúfságból mind széthordta, s most a családom otthon éheznek.

– Hagyd el – így szól a Szélkirály –, majd meglakol a gonosz kölyök érte, de addig is téged sem hagyhatlak a kárral. Gyere el hozzám – ezzel elvezette a kastélyába, jól megvendégelte, s megajándékozta egy berbécscsel. Azt mondta:

– Ha hazaérkezel, mondjad neki: „Rázd meg magad, te berbécs” – egész hónapra való pénzt ráz le magáról. De jól vigyázz, hogy amíg haza nem érkezel, ki ne próbáld.

Búcsút vesz a szegény ember a Szélkirálytól s hazaindul. De a kíváncsiság nem engedte, hogy a ber-

bécsét hazáig meg ne próbálja. Alig mondja ki a parancsszót, a berbécs körül a föld telides-teli lesz arannyal. Nemsokára elérkezik szállására – egy régi ismerőséhez, aki neki komája is volt, s megkéri, nehogy a berbécsnek azt találja mondani: „Rázd meg magad, te berbécs!”

Alig alszik el a szegény csizmadia, a kíváncsi házigazda és a felesége ráparancsol a berbécsre:

– Rázd meg magad, te berbécs!

Hát mikor látják, hogy a föld telides-teli van arannyal, fogják a szegény ember berbécst, s kiscserlik a magukéból egy hasonlóval.

Felbred másnap reggel a szegény ember, de nem vette észre a cserét, megköszönte a szállást, s jó reménységgel elment haza. Azt mondja a berbécsnek, mikor haza érkezett:

– Rázd meg magad, te berbécs!

Elmondja a parancsszót tízszor, hússzor, de a berbécs csak nézett a szeme közé, s nem rázta meg magát. Ismét útrakel a szegény csizmadia, nagy haraggal, hogy felkeresse újból a Szélkirályt. Elmegy egyenesen a kastélyába, bejelenti magát, s elpanaszolja sorsát. Azt mondja rá a Szélkirály:

– Ugye, nem fogadtad meg a szavam, te szegény ember, s nem várokztál a parancsszóval, amíg hazaérkezel? Nesze, most adok egy abroszt, ennek csak azt kell mondanod: „Terülj meg, te abrosz!”, s egyből

tele lesz a legjobb ételekkel. De vigyázz, hazáig meg ne próbáld!

De bizony a szegény ember most sem állotta meg, s az abroszt is megpróbálta. Estére kelve az idő, megint a komájához szállt be, s most is azt mondta neki:

– Nehogy azt mondjátok az abrosznak: „Terülj meg, te abrosz!”

A komája és a felesége alig várták, hogy elaludjon, egyből kiadták a parancsszót, s mikor meggyőződtek, hogy milyen értékes abroszt szerzett a szegény ember, azt is kiscserléték.

Másnap hazaérkezik a szegény ember, s hát a csuda majd megölte, mert ahogy letette az abroszt az asztalra, azon mód maradt, hiába mondta tízszer is, százszor is: „Terülj meg, te abrosz!” Mit volt mit tenni, csak ráhatározta magát, hogy elmegy még egyszer a Szélkirályhoz. A király már várta, s ahogy megérkezett, megajándékozta egy botocskával, de kikötötte, hogy amíg haza nem érkezik, nehogy a botocskának azt parancsolja, hogy: „Kerekedjél, te botocska, de ugyan jól forgolódjál!”

Vagy volt kíváncsi eddig a szegény ember, vagy nem a másik két ajándék csudálatos tulajdonságaira, de most alig várta, hogy megtudhassa, mi haszna lehet annak a botocskának. Amint tehát egy hegyen túl halad, azt mondja a botocskának:

– Kerekedjél, te botocska, de ugyan jól forgolódjál!

De ugyan megesett neki, mert felpattant a botocska, s elkezd összevissza verni, de úgy, hogy a szegény ember a sok verés miatt már alig állott a lábán. Hát amint a botocska körülötte forgolódna, a legnagyobb ijedelmére még egy ott legelő bika is nekifut. Elkialtja magát a szegény ember ijedtében a bikának:

– Hök! – s hát a botocska nem üti többet. Így tudta meg a szegény ember az ő botocskájának a hasznát.

Újból a drága komájánál szállott meg éjszakára, s ugyan a lelkükre kötötte, hogy nehogy a botocskájának azt találják mondani: „Kerekedjél, te botocska, de ugyan jól forgolódjál!” – mert csúful járnak.

A komány asszony semmi rosszat nem gyanított. Éjfél tájban felkötötte az emberét.

– Józsi – azt mondja –, jöjjön, próbáljuk meg a botocskát, s ha valami jó lesz, elcseréljük a mienkkel.

Beviszik a szobába a botocskát, bezárkóznak, s maga az asszony mondja neki:

– Kerekedjél, édes botocskám, de ugyan jól forgolódjál! Egyszer nékem, mászor uramnak!

Felpattant erre a botocska, egyszer az egyiket, máskor a másikat püfölni kezdi agyba-főbe. Úgyhogy mikor a szegény ember a nagy jajgatásra felébredt, már alig-alig volt élet bennük. Betöri az ajtót a szegény ember, s azt mondja:

– Ugye, megmondtam, hogy ne próbáljanak a botocskámmal, mert a büntetés pálcáját kéri magukra. Mármost tudom, hogy a berbécsemet és az abroszomat is kendtek sikkasztották el. Hát csak üsse kigyelmeteket az a botocska!

– Jaj – azt mondja az asszony –, édes komámuram, ne hagyja, hogy többet verjen, visszaadjuk a berbécset is, az abroszt is.

Akkor aztán a szegény ember azt mondta a botocskának:

– Hök!

De bezeg a komámuram s a kománé asszonyom nem várták meg, hogy újból verekedni kezdjen, futottak, s visszaadták a szegény embernek a berbécst is s az abroszt is. Hazavitte a szegény csizmadia a családjának, s azóta nem látnak szükseget. Ha meg nem haltak, máig is élnek.

Székely népmese

Borisz Paszternák
Zsivágó doktor

(Részlet)

Az ötórás gyors

Mentek és mentek és énekelték a Nyugodjék békében-t, és amikor megálltak, úgy tetszett, hogy a lábak, a lovak, a szélpatakok makacsul tovább éneklük. A járókelők félreálltak a menet útjából, számolgatták a koszorúkat, keresztet vetettek. Kíváncsiak nyomultak be a processzióba, kérdezgették:

- Kit temetnek?
- Zsivágót - felelték nekik.
- Aha. Akkor már érthető.
- De nem a férfit. Az asszonyt.
- Mindegy az. Isten nyugosztalja! Nagy temetés. Elvillantak az utolsó, rövid, megmásíthatatlan pillanatok.

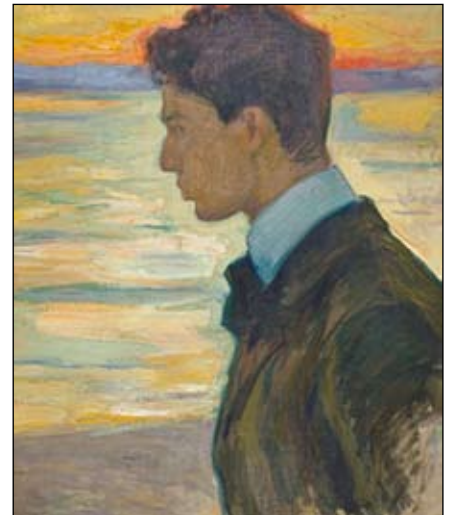
Földnek és teremésnek ura, mindenségnek és minden eleveneknek ura. A pap keresztelő mozdulattal egy marék földet dobott Marija Nyikolajevnára. Rázendítettek a Szentekkel nyugszom el-re. Hátborzongató sürgölődés támadt. Becsukták a koporsót, beszögezték, eresztették lefelé. Feldübörgött a göröngyeső, ahogy négy lapáttal sietősen hántolták fel a sírt. Kis halom nőtt rajta. Arra felállt egy tízéves kislány. Csak az az eltompultság és érzéketlenség, amely a nagy temetések vége felé rátelepszik a gyászolókra, csak az kápráztathatta elélük, hogy a kislány beszédet akar mondani anyja sírjánál. Felemelte a fejét, üres tekintettel körbepillantott a magaslatról az őszies üres telkeken és a kolostor kupoláin. Arca, pisze orra elfintorodott. Kinyújtotta a nyakát. Ha egy farkaskölyök emeli fel a fejét ezzel a mozdulattal, nyilvánvaló, hogy mindjárt felvonít. A kislány az arcára csapta mind a két kezét, és felzokogott. A feléje szálló felleg, a megeredő hideg zápor nedves korbácsával verte a kezét és az arcát. Odament egy ember a sírhoz, ráncos, szűk ujjú fekete ruhában. A megboldogult fivére volt az, a síró kislány nagybátyja, Nyikolaj Nyikolajevics Vegyenyapin, a kiugrott pap. Odament a kislányhoz, és elvitte a temetőből.

A kolostor egyik cellájában éjszakáztak, még a rég ismeretségre való tekintettel fogadták be a nagybácsit. Mária Oltalma előestéje volt. A

nagybácsi és a kislány másnap messzi útra készült, délnek, a Volgamellék egyik kormányzóvárosába, ahol Nyikolaj atya a vidék haladó lapjának munkatársa volt. A vonatjegyet már megvették, a holmijuk összecsomagolva a cellában. A szomszédos állomásról besodorta a szél a távolban tolató mozdonyok síró fűtőjét. Estére erősen lehűlt a levegő. A két ablak, amely egy szinten volt a földdel, a sárgakác-bokrokkal, imitt-amott beültetett, silányacska veteményeskert egy darabjára nézett, a kocsiút fagyó spocsolyáira és a temetőnek arra a zugára, ahol aznap Marija Nyikolajevnát eltemették. Nem volt egyéb a veteményesben, csak egypár hideg kékitette színjászó káposztasor. A lombjufosztott akácok tekeregtek a szélrohamokban, mint a dühöngő örültek, és le-lefeküdtek az útra. Éjjel Jura arra ébredt, hogy kopognak az ablakon. A sötét cellát természetfölötti fehér, rebegő fény világította meg. Jura egyszál ingben az ablakhoz szaladt, és a hideg üvegre tapasztotta az arcát.

Odakinn se út, se temető, se veteményeskert. Az udvaron szélvész tombolt, füstölt a hó. Mint ha meglátta volna Jurát a fürgeteg, s tudatára ébredve a maga félelmességének, élvezné a hatását. Fűtült és süvített, és minden módon igyekezett magára vonni a Jura figyelmét. Az égből végtelen végekben pergett-görgött a fehér kelme a földre, és beborította szemfedővel. Egyedül volt a világon a hóvihar, vetélytárs nélkül. Mikor Jura leszállt az ablakdeszkáról, az volt az első ösztöne, hogy felöltözik, kiszalad az utcára, és tesz valamit. Hol az rémítette, hogy a kolostor káposztáját belepi a hó, és nem ássák ki, hol meg, hogy odakinn a mezőn betemeti anyját, és nem lesz ereje ellene szegülni, hogy mind mélyebbre ne menjen a földbe, mind távolabbra ötle. Megint sírással végződött a dolog. Felébredt a nagybácsi, Jézusról beszélt neki, vigasztalta, majd ásitott, odament az ablakhoz, és eltűnődött. Öltözöködni kezdtek. Virradt.

Míg anyja élt, Jura nem tudta, hogy apja rég elhagyta őket, utazgat, szibériai meg külföldi

városokban, mulatozik, kicsapongó életet él, és rég elverte, elherdálta milliós vagyonukat. Jurának mindig mondtak valamit; hol azt, hogy Péterváron van, hol meg hogy valamelyik vásáron, többnyire az irbitin. Azután pedig mindig is beteges anyja tudóbajos lett. Attól fogva Dél-Franciaországba meg Észak-Olaszországba járt gyógyulni; Jura kétszer is elkísérte. Ilyen rendetlenül és állandó rejtélyek közepette telt Jura gyerekelete, volt úgy, hogy sokszor cserélődő idegenek vigyáztak rá. Hozzászókot ezekhez a változásokhoz, és az örökös zűrzavar állapotában apja távollétén se csodálkozott. Kicsi fiú korában még tanúja lehetett annak az időnek, mikor a legkülönbözőbb dolgokat hívták azon a néven, amit ő viselt. Volt Zsivágó-manufaktúra, Zsivágó-bank, voltak Zsivágó-házak, volt nyakkendőköti mód, amihez Zsivágó-nyakkendő-tű illetve, sőt, egy Zsivágó nevű kerek, édes sütemény is, olyasmi, mint a rumosbomba, és egy időben oda lehetett vetni a konflis kocsisnak, hogy „Zsivágóékhoz”, mintha csak azt mondanánk, hogy az isten hátamögé, és már röpített is a szán hetedhét határon túlra. Körös-körül csendes park. A fenyőfák csüngő ágairól zúzmarát hullajtottak a letelepedő varjak. Messzire elhallatszott a károgasuk, harsány volt, mint a faág reccsenése. A nyiladék mögötti új épületek felől fajakutyák ugráltak át az úton. Amott fények gyúltak. Esteledett. Hirtelen széthullott az egész. Elszegényedtek.

(Fordította: Pór Judit)

Kedves Olvasó Tanulók!

A világ egyik leghíresebb regényéből, Borisz Leonyidovics Paszternák (1890–1960) orosz író *Zsivágó doktor* című, 1957-ben, Olaszországban napvilágot látott regényéből olvashattok részletet mai rovatunkban. Csupa „leg-” előtag kapcsolódik hozzá. A világirodalom egyik legjelentősebb társadalmi regénye, amely a cári Oroszország végnapjaitól forradalmakon, háborúkon át mutatja be az ország és az orosz nép történelmét, széles társadalmi tablót állítva elének arról, miképp teszi a nagytörténelem és -politika szerencsétlenné az egyes embert és az egyes emberek közösségét, a mindenkori népet. Épp emiatt az akkori Szovjetunióban a *Zsivágó doktor* című regény és írója az egyik legelátkozottabb címmé és névvé is vált: szerzője opusát szemétnék, magát árulónak nevezték a szocialista diktatúrában. Nem így külföldön, ahol a regény megjelent,

számos nyelvre lefordították, Amerikában 1958-ban 26 héten át vezetett a bestseller listákat. Paszternáknak ítélték oda az irodalmi Nobel-díjat. Nem vehette át. Lemondott róla, és belső emigrációba vonult. Szörnyű világ volt. A regény hazájában egészen a rendszerváltásig, 1988-ig nem jelenhetett meg.

A regény alapján készült 1965-ben a világ egyik legnépszerűbb filmje is, a *Doktor Zsivago*, amerikai–brit–olasz koprodukcióban, David Lean rendezésében, olyan világhírű színészek főszereplésével, mint Omar Sharif, Julie Christie, Geraldine Chaplin. És a zenéje, Maurice Jarre szerzeményei ugyancsak a világ legismertebb filmzenéi közé tartoznak.

Érdeemes utánanézni a *Zsivágó-történetnek!*

Hallgassátok meg a zenéjét!

Olvassátok a regényt!

Bence Erika

Márton-napi lángok

November 11-e vidám idők, a farsang és a lampionos mulatságok beköszöntét jelenti. No, nem a ludaknak, hiszen nekik ilyenkor az asztalon van a helyük, akárcsak a Márton-kenyérnek.

Az ősi néphit szerint a Márton-napi multság célja, hogy elűzze a rossz szellemeket, és termékenyvé tegye a földet. Aki pedig szívének választottjával együtt átugorja a Márton-napi tüzet, az elkövetkező esztendőben kiváló egészséggel és anyagi jólétnek örvendhet. A középkorban szinte minden utcában, később már csak a települések központjában, jobbára a templom előtti téren lobbantak fel a Márton-napi lángok, hogy gátat vessenek az ősszel szokásos „pogány mesterkedéseknek”. Aki elment a tűzhöz, az egyház áldásával ugráncolhatott. A papok, Szent Márton jótékonyására emlékezve, gyakorta ajándékoztak a rászorulóknak külön erre a célra sült Márton-cipókat is.

A 16. század óta a tíz év fölötti gyerekek is felvonulhatnak lampionjaikkal az utcákon, éne-

küket gyümölcscsel, dióval és süteménnyel jutalmazták a felnőttek. A fényes felvonulás után mindenki összejöhet egy pohár forralt borra és egy szelet Márton-kenyérre a főtéren lángoló tűz körül, a libasült pedig otthon várja a mulatságból hazatérőket.

Sajnos nem mindenkit, csak a szerencsésebbjeit.

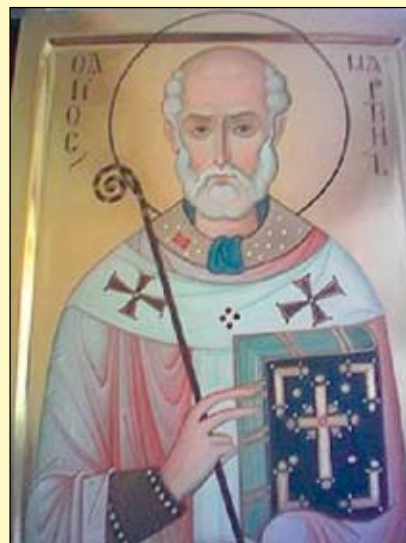
Libalakoma

A Márton-napi libalakomáról szóló első írásos beszámoló nagyon régről, 1171-ből származik. Akkoriban ez nem annyira a szent életű püspököt eláruló szárnyasokkal függött össze, hanem azzal, hogy Szent Márton napja jelentette a paraszti év végét. A cselédek ilyenkor kapták meg évi bérüket és hozzá ráadásként

egy libát, mert a szárnyasok nyáron felduzzadt hadát a tél beállta előtt meg kellett tizedelni. Mivel ilyenkor már le lehetett vágni a tömött libát, Márton-napon országszerte lakomákat rendeztek. Úgy tartották, minél többet isznak, annál több erőt és egészséget töltenek magukba, s minél többet esznek, annál több jut majd évközben is a fazékba.

Ki volt Szent Márton?

A mai Magyarország területén, Pannóniában 316-ban, vagy 317-ben megszületett a későbbi Szent Márton, tours-i katolikus püspök. A római hadseregbe lépett 15 éves korában, vitézsége mellett kitűnt jólelkűségével, a szegények iránti részvételével, egyszerű életmódjával. A legenda szerint Galliában télen egy didergő koldusnak adta köpenye felét, ezt a pillanatot számos festmény őrzi. Tours-ban található sírja zarándokhellyé vált.

Szent Márton

VAJDASÁGI KÉPZŐMŰVÉSZEK

Száztíz éve született és harminc éve hunyt el Baranyiné Markov Zlata (1906–1986) szobrász, keramikus. Baranyi Károly feleségként vette fel a Baranyi nevet. Begasztygyörnyön született, és 1938-ban a Kereskedelmi és Iparkamara Prágába küldte a kerámiai iskolák tanulmányozására. 1945 és 1957 között Újvidéken az újonnan létrehozott iparművészeti iskolában megalapította a kerámia szakot, és tanította a keramikusokat.

Baranyiné Markov Zlata

Számos kiállítása volt, több alkalommal férjével állított ki. Az 1970-es évek óta Baranyi Károly és Baranyiné Markov Zlata képzőművészeti hagyatékának egy részét Temerinben őrzik. 2005-ben a TAKT által szervezett kiállításon láthatta a közönség a művészházaspár ránk hagyományozott munkáinak egy részét.

Zlata néni, ahogyan legtöbbször nevezték, egyik legismertebb műve a Palicson kiállított Őszi napsütés című szobor, mely 1969-ben a brüsszeli Les Arts en Europe nemzetközi kiállításon a Belga Képzőművészek Egyesületének ezüstérmét érdemelte ki. 1974-ben Nagyapáti Kukac Péter Képzőművészeti Díjat is kapott.

Napsugaras ősz (1981) – Palicson látható

Temerinben őrzik a Baranyi-Markov hagyatékának egy részét

Amerikai elnökök a történelemben

Az Amerikai Egyesült Államokban elnökválasztást tartanak. Az esemény rendszerint óriási érdeklődést vált ki világszerte, hiszen az USA első embere a világ vezető politikusi közé sorolható, és nagy mértékben kihat sorsaink alakulására, hiszen szó szerint kezében tartja az atomháború kulcsát.

Az Amerikai Egyesült Államoknak rövid, de eseménydús történelmében idáig 44 elnöke volt. Az elnököket négy évre választják, és egyik sem tölthet be két mandátumnál többet. Egyetlen kivétel volt.

Az USA fővárosában, Washingtonban lakik az elnök, a Fehér Ház ad otthont az ország vezető emberének és családjának. Néhány amerikai elnök különösen jelentős nyomot hagyott a történelemben.

Az első elnöknek az amerikai függetlenségi háború vezetőjét, George Washingtonot választották, 1789-től 1797-ig töltötte be a tisztséget. Az ő nevét viseli a mai főváros is. Az amerikaiak a Nemzet Atyjának nevezik.

A sokoldalú harmadik elnök Thomas Jefferson volt, ő állította össze még 1776-ban a Függetlenségi Nyilatkozatot. E dokumentum hivatalos elfogadásának napja, július 4-e, az USA nemzeti ünnepe.

James Monroe, az ötödik amerikai elnök arról az elvről vált híressé, mely szerint az USA nem fog az amerikai kontinensen kívül eső országok belső ügyeibe avatkozni, de ugyanakkor nem fogja megengedni azt sem, hogy mások avatkozzanak be Amerika politikájába. Amerika az amerikaiaké.

Abraham Lincoln volt az első republikánus elnök, a polgárháború idején, 1861-től 1865-ig vezette az országot. Sikertelen megőriznie országának egységét, és megerősíteni a föderációt.

George Washington

Nevéhez fűződik a rabszolgaság hivatalos bezüntetése. A háború végén merénylet áldozata lett.

Theodore Roosevelt az USA 26. elnöke volt, 1901. és 1909. között. Az első világháborút megelőző időszakban az állam lassan felzárkózott az európai nagyhatalmakhoz.

Woodrow Wilson hivatala az első világháború időszakára esik. Nevéhez fűződik a versailles-i béketárgyalások vezetése és a híres 14 pont, amellyel a nagy háború után igyekezett fenntartani a világbékét. Ő kezdeményezte a Népszövetség létrehozását.

Franklin Delano Roosevelt volt az egyetlen amerikai elnök a történelemben, aki három alkalommal is betöltötte ezt a tisztséget 1933. és 1945. között. A harmincas években és szinte a második világháború egész ideje alatt ő irányította a szuperhatalmat. Nagy szerepet játszott a náci-fasiszta koalíció megállításában és a szövetségesek győzelmében.

Harry Truman vette át az elnöklést a háború legvégén. Ő döntött arról, hogy Japánra atombombát dobjanak.

John F. Kennedy mindössze két évig volt elnök, mivel 1963-ban merénylet áldozata lett. A merénylet állítólag Lee Harvey Oswald volt. Sosem sikerült azonban bebizonyítani. Kennedy az egyik legnépszerűbb elnök volt, különösen a fiatalok szerették, szinte ideáljuknak tartották. Mégis elsősorban a kubai válságról és az atomháború megakadályozásáról marad emlékezetes.

Lindon B. Johnson elnök arról maradt nevezetes, hogy nagy szerepe volt a vietnami háborúban.

Ronald Reagan a 40. elnökként két mandátumot teljesített. Az egész nyolcvanas évek alatt ő volt az USA élén. Ezekben az években Nyugat-Európa és a Keleti Blokk is nagy változásokon ment át. Emlékezetes maradt a fegyverkezési versenyről és arról, hogy nagy szerepe volt a Szovjetunió széthullásában.

A republikánus George Bush 1989. és 1993. között volt az USA élén.

Az idősebb Busht Bill Clinton elnök követte a Fehér Házban. Nevéhez jelentős politikai lépések mellett (mint a daytoni egyezmény, amellyel befejeződött a jugoszláv háború), egy szerelmi kaland is fűződik, amely felbolygatta az egész országot.

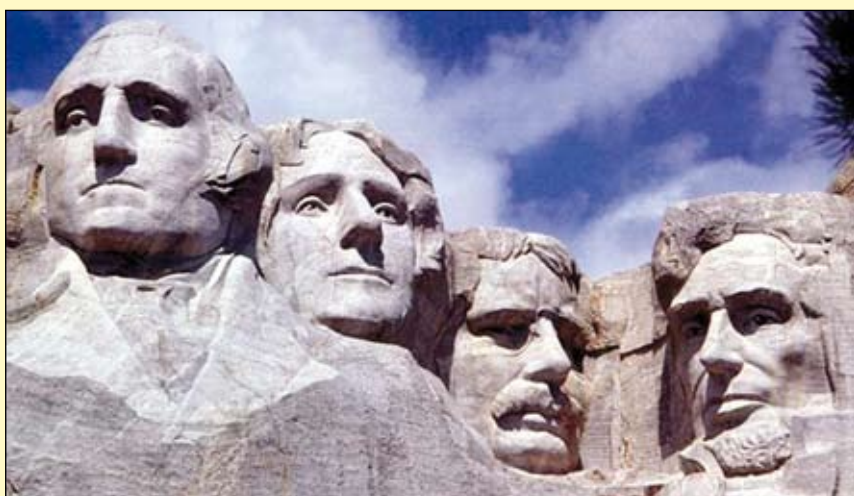
Barack Obama

A még mindig hivatalban lévő Barack Obama úgy marad meg az USA történelmében, mint az első afro-amerikai sötétbőrű elnök. A Demokrata Párt jelöltje 2009-ben lépett hivatalba. Obama béke Nobel-díjat is kapott munkásságáért.

Az idén november 8-án sorra kerülő választásokon két fő jelölt indul, a Demokrata Párt képviselője, a volt amerikai elnök, Bill Clinton felesége, Hilary Clinton és a Republikánus Párt jelöltje, Donald Trump. Mikor ez az írás megjelenik, már tudni fogjuk hogy, először lett-e Amerikának női elnöke vagy sem.

Gyarmati Balázs történész

Tudod-e?

Mindössze négy amerikai elnököt – George Washingtonot, Thomas Jeffersont, Theodore Rooseveltot és Abraham Lincolnt – érte az a megtiszteltetés, hogy arca a dél-dakotai Rushmore-hegyen, 18 méteres nagyságban ki legyen vájva. A remekmű 1925-ben készült el, alkotói Gutzon és Lincoln Boldrum, dán származású amerikaiak, apa és fia.

Nem váratott magára a siker

Shawn Mendes, teljes nevén Shawn Peter Raul Mendes, kanadai énekes, Torontóban született 1998. augusztus 8-án, nemrég töltötte be a 18. életévét. Egyesek szerint Shawn Mendes valójában Kanada válasza arra, hogy nem csupán Justin Bieber az, aki egészen fiatalon világhírnévre tudott szert tenni. Akárhogyan is, Shawn Mendes nem kanadai kollégáját, hanem Ed Sheerant jelölte meg példaképévé egyik interjúja során. Rajongásának nyomatékot is adott, hiszen előadta Ed Sheeran Thinking Out Loud dalát, amely elmondása szerint óriási megtiszteltetés volt számára, akárcsak az, hogy élőben is találkozhatott példaképével.

Shawn Mendes Pickeringben nevelkedett, édesanyja ingatlan ügynök, édesapja pedig üzletember. A hírnevet ő is úgy célozta meg, mint sok más fiatal. A világhálóra bízta magát, kezdetben átdolgozásokat készített, amelyeket videómegosztókra töltött fel. Hamarosan kiderült, hogy nagyon is jól tette, hiszen egy kiadó művészeti menedzsere, a tehetségeket kutató Andrew Gertler felfedezte, és együttműködést ajánlott fel neki. A kiadónak több országban van kirendeltsége. és számos immár befutott előadóval kötött szerződést, ilyen egyebek közt Nick Jonas, Tove Lo, Avicii, Kiesza, a Fall Out Boy, Calvin Harris, Ariana Grande, Jessie J, Enrique Iglesias, Nicki Minaj és Leona Lewis. Nem is csoda, hogy Shawn Mendes kecsesítőnek találta az ajánlást. Tudva azt, hogy „jó társaságban” lesz, élt a lehetőséggel.

A siker pedig nem váratott magára, első hivatalos kislemeze, a Life of the Party 2014-ben debütált, és azonnal nagy népszerűsége tett szert, beválasztották az aktuális slágerek listájának első 25 dala közé, ezzel Shawn Mendes lett a legfiatalabb előadó, aki ekkora sikerre tett szert. Ugyanebben az évben megjelent első középlemeze, majd pedig tavaly áprilisában a debütáló stúdiólemeze, a Handwritten, amelyen megtalálható az említett Life of the Party, továbbá két újabb toplistás dal, a Something Big és a Stitches.

Az énekes nem zárkózik el a spontán együttműködésektől sem. Taylor Swift világturnéján vett részt, mint nyitóelőadó, de ugyanitt fellépett a Fifth Harmony lányegyüttes is. Shawn Mendes elmondása szerint nagy volt a tolongás a színpad mögött, százan is lehettek az öltözőben, de ő gitár ragadott, és elkezdett zenélni. Ekkor csatlakozott hozzá a Fifth Harmony egyik tagja, Camila Cabello és megszületett az I Know What You Did Last Summer című dal, amelyet később stúdióban is rögzítettek.

Shawn Mendes egy interjúban arról beszélt, hogy a siker ellenére igyekszik továbbra is úgymond két lábbal állni a földön, és a hírnév olykor megrémiszi. Óvatos, ha arról van szó, hogy a hírességek álomszerű életét éli. Nem tud elszakadni a gondolatától, hogy ma még minden ideális, de holnapra mindez eltűnhet. Az apja szokta is neki mondani, hogy a saját lelkét gyötri az elégedetlenségével, amiért nem érzi megérdemeltnek a nagy sikert. Talán épp ez az elégedetlenkedés és bizonyítási vágy hajtotta arra, hogy ne álljon le pihenni az első album után. Továbbra is dalokat írt, csupa olyan

dolgokról, amelyek egy fiatalt foglalkoztatnak, mint például a szerelem, a csalódás és a felnőtté válás. Ez eredményezte legújabb, immár második lemezét, az Illuminate-t, amely szeptemberben jelent meg. Az albumról már is kiemelkedett a Mercy és a Treat You Better szerzemény. A könnyűzenei világ ezúttal sem hagyta figyelmen kívül. A napokban került sor az MTV EMA zenei díjátadóra, ahova nem csupán fellépőként hívták meg, hanem több kategóriában jelölték is, így sikra szállhatott a legjobb férfi-, pop-, és kanadai előadó, valamint a legnagyobb rajongótáborral rendelkező zenész kategóriák díjaiért.

Mindeközben Shawn Mendes szerényen a filmvilág felé is kacsingat, 2013-ban hangját kölcsönözte a fiatal Jake-nek a Csocsó-Sztori című animációs filmben, 2015-ben epizódszereplőként láthattuk a Yo quisiera című sorozatban, ő énekelte a Disney-csatorna Utódok című filmjének betétdalát, a Believe-t, idén pedig epizódszereplőként tűnt fel a The 100 című szériában. Minden jel tehát arra mutat, hogy még sokat hallunk a fiatal kanadai előadóról.

Visszatér, de egy másik filmben

Tavaly nyáron jelent meg a Terminator: Genisys, a sorozat ötödik része. A film felemás sikert ért el, ami elég volt ahhoz, hogy az első megfontolás alapján a stúdió törölje a folytatást. A Terminator fénykora az első és második rész volt, a harmadik és a negyedik már kevésbé jól teljesített és az ötödik résszel sem sikerül visszahozni a Terminator filmek korábbi népszerűségét. Ugyanakkor egy interjúban a főszereplőt alakító Arnold Schwar-

zenegger arról szólt, majdnem biztos abban, hogy készül új Terminator film, de az utolsó fogadtatása miatt a készítőknél át kell értelmezniük a történet vonalát ahhoz, hogy sikeres film legyen belőle. Schwarzenegger annyit még hozzátett, hogy ő is szeretne részese lenni, egy filmet ugyanis még bevállalna. Arra azonban kevesen számítottak, hogy Schwarzenegger egy másik nagy költségvetésű filmben is szerepet vállal, a kínai-amerikai koprodukcióban készülő The Guest of Sanxingduiban. A 3D-s kalandfilmről annyit tudni, hogy a forgatások zöme a szecsuan tartományban zajlik jövő év márciusától, a bemutatót pedig 2019 első felére tervezik. Kősa információk keringenek arról is, hogy Schwarzenegger mellé Jackie Chan-t is megpróbálják megnyerni a film egyik szerepére. Arnold bátran vállalta el a filmet, elvégre a Terminator Kínában jobban teljesített, mint Amerikában.

Ismét jönnek a kalózkok

AKarib-tenger kalózái filmek rajongóit már jó ideje lázban tartja, hogy készül az ötödik rész is. Hosszú várakozás után végre nemrég az előzetese is megjelent. A filmkészítők hat évvel a negyedik rész, A Karib-tenger kalózái: Ismeretlen vizeken megjelenése után álltak össze újból, hogy a kalózsztörténet kedvelők nagy öröme Jack Sparrow kapitány újabb izgalmas kalandban vehessen részt. Az eredeti cím szerinti Pirates of the Caribbean: Dead Men Tell No Tales a tervek szerint jövő év, május 25-én kerül a mozikba. A filmet Joachim Rønning és Espen Sandberg rendezi. A filmben a korábbi epizódokhoz hasonlóan szintén feltűnik Johnny Depp és Orlando Bloom, de szerepet kapott egyebek közt Kaya Scodelario, Javier Bardem, Kevin McNally és Brenton Thwaites is.

Charli XCX és a zombik

A hírességek különbözőképpen ünnepelték meg az idei halloween, a partyk tartottak, és rémisztő jelmezekbe öltöztek, Charli XCX brit énekesnő viszont egy alkalomhoz illő videóklipet készített a Lil Yachtyval írt közös szerzeményéhez, az After the Afterpartyhoz. A klip során egy házibuliba nyerhetünk betekintést, ahol a vendégek valamilyen különös oknál fogva zombikká válnak. A videó stílusosan október végén jelent meg, a dal pedig várhatóan az énekesnő soron következő, harmadik nagylemezén lesz még hallható. Charli legutóbbi albuma 2014-ben, alig egy évvel bemutatkozó lemeze után került kiadásra, így rajongói már nagyon várják, hogy kedvenc énekesőjük mivel rukkol elő.

Izgalom és romantika

Jennifer Lawrence és Chris Pratt hamarosan egy jövőben játszódó, izgalmas és egyben romantikus sci-fiben, Az utazókban lesz látható. Az előzetese eléggé ígéretes, így egyes jóslatok szerint az év egyik nagy dobása várható. A történet a jövőbe kalauzolja a nézőket, amikor is egy űrhajó egy idegen bolygón landol, több ezer hibernált utassal a fedélzetén. Egy üzemzavar miatt azonban idő előtt felébred az egyik utas, és mivel esze ágában sincs egyedül leélni az életét, így felébreszt egy másik utast. A filmet Jon Spaihts forgatókönyve nyomán Morten Tyldum rendezi, a bemutatóra pedig december 21-én kerül sor. Jennifer Lawrence és Chris Pratt mellett egyebek közt Michael Sheen, Laurence Fishburne és Jamie Soricelli is játszik a filmben. A forgatás kapcsán Jennifer Lawrence azt nyilatkozta, hogy az izgalmas jelenetekkel nem volt gondja, annál inkább a romantikussal, ugyanis kényelmetlenül érezte magát, amiért nős kollégáját kellett megcsókolnia.

„Kedves Bizi!

Én egy hetedikéves lány vagyok, és szeretek egy fiút, akit nem látok sűrűn, mert Németországban él a szüleivel, és csak a nyári szünidőben szokott itthon lenni. Nagyon boldogtalan vagyok, hogy nem láthatom! Csak rá tudok gondolni! Kérlek, adjál tanácsot!

Csoki”

Válasz:

Kedves Csoki!

Úgy tűnik, mintha az utóbbi időben megszorodtak volna a „táv-sze-relmek”, amelyek serdülőkorban általában nem bizonyulnak hosszantartónak.

Sajnos arról nem írtál, hogy milyen a ti kapcsolatod, amikor itthon van. A fiú tudja-e, hogy tetszik neked, és nem írtál arról sem, hogy te, tetszel-e neki. A kapcsolatot mindenféleképpen ápolnod kell, hisz a szünidő végével nem szakadtak meg a kommunikációs lehetőségek, sőt a legújabb technikai vívmányok segítik a kapcsolattartást. Pl. a posta működik, csak levelet kell írni (A címére szükséged van!), és földadni a postán. Működik a villámposta, a Viber és a Skype, és az okostelefon is a kezetekben van. Mivel nagy a valószínűsége, hogy mindkettőtöknek van számítógépe és internet hozzáférése, tiétek a világ! Persze, ehhez a másik félre is szükséged van. Ezért, jó lenne, ha letisztáznád magaddal, hogy te tetszel-e fiúnak, milyen jelekből tudod ezt. Hogy kiöntsd a szívedet, olyan levelet is írhatnál neki, amit soha nem küldesz el, vagy elmondod a barátnődnek, megírod a Naplódba, stb., és máris könnyebb lesz. Mindenesetre, ne feledkezz meg, és ne hanyagold el a közelben lévő barátait és barátnőidet, mert ők itt vannak élőben, megoszthatod velük a gondolataidat és az érzéseidet is. Biztos vagyok abban is, hogy a közeledben is találasz olyan fiút, akivel szívesen együtt töltsd az idődet, aki vonzó lesz számodra, és aki sokkal közelebbi és megfoghatóbb, mint a távoli országban élő szimpátiád.

„Kedves Bizalmas sorok!

Én egy hatodik osztályos lány vagyok. A Jó Pajtás a kedvenc lapom. Már három éve rendszeresen olvasom. A Bizalmas sorokat is hétről hétre elolvasom. Sokat gondolkodtam, és mivel nem tudok más megoldást, úgy

döntöttem, hogy én is jelentkezek Bizinek a gondolommal. Az utóbbi időben nagyon boldogtalan vagyok, és egyedül érzem magamat. A szüleimmel nemrégiben új lakásba költöztünk. Az új utcámban nagyon sok gyerek van, de én senkit sem ismerek közülük. Félek, hogy hogyan fogadnak, pedig nagyon jó lenne megismerkedni velük. Nem tudom, hogyan tegyem meg az első lépést. Az ablakból szoktam őket figyelni. Az igazság az, hogy nagyon szegénylős vagyok, és félek, hogy kicsúfolnak, mert ők többen vannak, én pedig egyedül. Azt is tudom, hogy régebről ismerik egymást, és nem tudom, befogadnak-e a társaságukba. Kérlek, segíts! Hogyan közelítek, hogy ne essek ki nevétségesnek!

Őszike.”

Válasz:

Kedves Őszike!

Igazán megértem, milyen helyzetben vagy, mert én is a gyerekkoromban, költözés miatt, a legjobb barátnőm és a barátaim nélkül maradtam. Ahova átköltöztünk, a környéken csak nálam 4-5 évvel idősebb gyerekek laktak, így nekem nem volt kivel játszanom, és a könyvek olvasása jelentett vigaszt.

Tudnod kell, hogy azért sok minden tőled függ. Annak ellenére, hogy szegénylős vagy, ez nem akadályozza, hogy kimenjél az épület elé, vagy sétáljál egyet a környéken. El kell döntened, hogy mit is akarsz tulajdonképpen. Ha a magányt választod és a szegénylőséget, továbbra is titokban lesheted a többieket, akik nagyon jól szórakoznak kinn az utcán. Várom, hátha valaki észrevesz és megszán, megteszi az első lépést az ismerkedésben. Ha mégis fontosabb számodra a társaság, akkor gyűjtsd össze a merszedet, tedd fel a legszébb mosolyodat, és csak köszönj oda nekik: „Szevasztok!”.

Hogy mi történhet?! A legrosszabb esetben is lesz valaki, aki visszaköszön, és visszamosolyog rád. Mivel az emberi természethez tartozik a kíváncsiság, szeretünk sok mindent tudni a másiktól, az új arcok pedig igencsak felkeltik az érdeklődést, lesz, aki szívesen beszélget veled. Elég, ha elmondod nekik, hogy most költöztél ide, és szeretnéd megismerni őket és a környezetet. Szóval odalépsz, és bemutatkozol nekik, de kipróbálhatod, a „Hány óra van, nem tudod véletlenül?” – hozzáállást is, de a többit a te fantáziádra bizzuk. Sok szerencsét!

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol

NAHÁT

Fedezd fel a tehetséged!

talanság, környezetszennyezés, emberi jogok stb.) Hogyan tudnál máskor segíteni? (Tanítás, beteg vagy sérült emberek ápolása stb.) Felőtt korodra milyen karriert vagy foglalkozást tudnál elképzelni magadnak?

Nyiss a világ felé, kövesd a belső hangot, hogy mi iránt érzel vonzódást! Fedezd fel a benned szunnyadó tehetséget!

Sosem haszontalan időt szánni az érdeklődésed, a képességeid mérlegelésére – ez az első lépcsőfok az önmegvalósítás, önmagad kamasz-vagy akár felnőttkori énjének kiteljesítése érdekében. Íme néhány ötlet, kérdés, mely jelzi, milyen irányba indulhatsz el önmagad megvalósítása útján. Szeretnéd jobban megismerni magad, azt, hogy miben vagy tehetséges? Tedd fel magadnak a következő kérdéseket: Mely tantárgyak foglalkoztatnak, hoznak izgalomba? Miféle képességeket, tehetséget vélek felfedezni magamban? Miről szeretnék még többet tudni? Mit szeretnék a környezetemben vagy a nagyvilágban változtatni?

E kérdésekre természetesen mindenki eltérően válaszol. A legfontosabb, amit tudnod kell, hogy a válaszaid tükrözik a személyiséged egy szeletét, és lerántják a leplet valódi céljaidról. Ha nehezen megy a gondolataid rendezése, íme néhány ötlet, további kérdéseken alapuló szempont, mely mentén elindulhatsz önmagad megvalósításának útján.

Melyek a kedvenc tantárgyaid? (Matek, fogalmazás, történelem) Mi a hobbid? (Vers- vagy novellairás, ékszerkészítés stb.) Miféle sportot szeretsz űzni? Milyen különórákra jársz szívesen? (Tánc- vagy zeneóra, drámaóra, művészeti órák) Mely nyelveket tanulod vagy tanulnád szívesen? Mely kérdések foglalkoztatnak a világ dolgaival kapcsolatban? (Hajlék-

Kreatív vagy?

A kreativitás mindig fejleszhető. Sajnos a mindennapok taposómalmban egészen elhallgat a kreatív éünk, hiszen a matek-egyenletek, a tektonikus lemezmozgások és az angol igeidők háttérbe szorítják agyunk szabadságát, egyediségét. Íme néhány tipp, hogy újra feltöltődj:

1. Egy hónapon keresztül minden héten jelölj ki egy napot, amikor valamilyen új ételt kóstolsz meg. Válassz egy egzotikus gyümölcsöt, amelyet még soha nem kóstoltál, vagy ha szeretsz főzni, készíts el egy új, különleges receptet otthon. Nem az a lényeg, hogy ízlik-e az új íz, hanem az, hogy kiléptél a megszokottból, keresed az új élményeket – és ezzel az agyad kreatív szegletét is stimulálad.

2. Nézz szét a példaképeid között: válassz valakit, akit nagyon tisztelsz számtalan pozitív tulajdonsága miatt. Nem kell feltétlenül létező személynek lennie, lehet akár egy mesehős vagy filmkarakter is. A lényeg, hogy felnézz rá. Ül le, és írd össze magadnak, miért követendő példa. Ezután gondolj egy olyan problémára, amely régóta sakkban tart: vajon a te valós vagy képzelt hősőd hogyan oldaná meg a helyzetet?

3. Készítsd el a családátad, méghozzá fotókkal, rajzokkal illusztrálva. Ez az élmény so-

kat tesz a személyiségedhez, önismeretedhez: egyrészt leülsz beszélgetni a családtagjaidal, rokonaidal, másrészt pedig észreveszed azokat az évtizedek, évszázadok óta ismétlődő mintákat a családotban, amelyek mindennapi viselkedésedet és gondolkodásodat észrevétlenül alakítják, befolyásolják.

4. Gondolj a kedvenc mesédre, történetedre. Válassz ki egy szereplőt vagy éppen magát a főhőst, és a kedvenc epizódodat írd meg az ő szemszögéből. Például hogyan élte meg a vadászt, hogy Hófehérke életére kellett volna törnie? Akár meg is változtathatod a sztorit, hogy érdekesebb legyen: például mi történt volna, ha Kuka szerelmes lesz a gonosz mostohába?

5. Van olyan probléma az életedben, ami most szinte megoldhatatlannak látszik? Képzeld el, hogy újra hatéves vagy. Mit mondana a hatéves éned a jelenlegi gondodra? Nevetne, átölelné, nem is törődne vele? Esetleg cselekvésre buzdítana?

6. Ébreszd fel a művészenedet – nyugi, mindenkinek van. Mikor rajzoltál, festettél, énekeltél, írtál, gyurmáztál utoljára? Mikor szavaltad el a kedvenc versedet, öntöttél valamit agyagból, készítettél művészi képeket? Ha

még nem próbáltad ezek közül valamelyiket, a YouTube-on rengeteg oktató videót találsz, amelyek segítenek elindulni.

7. Keress egy képet a neten, amelyen emberek vannak vagy egy gyönyörű táj. Helyezkedj bele a képen szereplő alakok gondolataiba: mi járhat az agyukban, mit érezhetnek? Mit csináltak a következő pillanatban? Engedd szabadjárá a fantáziádat!

8. Írj naplót a múlt helyett a jövőről! Képzeld el az ideális jövődet, benne célokkal és álmokkal, amelyeket szeretnél megvalósítani.

9. Ha olvasol novellát vagy könyvet, állj meg a közepén, és képzeld el a befejezést. Néha csak akkor döbbenünk rá, milyen egyértelmű és logikus is volt a sztori zárása, amikor már letettük a könyvet. Ha viszont megállunk, és elképzeljük a történet végét, egy kicsit mi is írókká válunk. Érdemes kipróbálni ezt a játékot.

TESZT

Tudsz titkot tartani?

1. A titkolózás...

- a) ...érthetetlen viselkedés. (0 pont)
- b) ...önként vállalt kööttség. (5 pont)
- c) ...néha elkerülhetetlen része a hétköznapiaknak. (3 pont)

2. Egy barátod elmeséli neked, hogy valami rosszat tett. Hogyan reagálsz?

- a) Ez az ő dolga, butaság lenne beleavatkozni. (5 pont)
- b) Beszélned kell vele, hogy elmondja neki, nem helyesled a viselkedését. (3 pont)
- c) Szükségét érzed, hogy valakinek elmeséld, mit tudtál meg. (0 pont)

3. Az alábbiak közül neked mi jut eszedbe a titokról?

- a) Egy rejtékhely, amiről csak te tudsz. (5 pont)
- b) Egy erőd, ami megvédi a sérüléstől. (3 pont)
- c) Régi filmek. (0 pont)

4. Valaki megkérdezi tőled, tudsz-e titkot tartani. A válaszod:

- a) Bármit rám bízhat, nem adom tovább. (5 pont)
- b) Igen, hacsak nyomós okom nem lesz rá, hogy felfedjem, megőrzöm a titkodat. (3 pont)
- c) Igen (akkor is, ha valójában tudod, hogy pletykás vagy). (0 pont)

5. Titkot tartani, szerinted...

- a) ...fontos, nehéz küldetés. (5 pont)
- b) ...ha megkérnek rá, magától értetődő dolog. (3 pont)
- c) ...sok hüho semmiért, idővel úgyis minden kitudódik. (0 pont)

ÉRTÉKELES

17-25 pont:

A barátaid örülhetnek, hiszen megbízható őrzője vagy életük rejtett részleteinek: elkötelezett híve vagy a hallgatásnak, nem kommentálsz a hallottakat, gyakran teszel úgy, mintha nem is tudnál róluk, és eszedbe sem jutna elpletykálni őket. Szép és jó ez a küldetés, általában azonban nem biztos, hogy megéri a rád bízott titkokat minden áron – akár mások kárára – rejtetgetni. Ha legközelebb titkot bíznak rád, mérlegeld a helyzetet: képes vagy egyedül megbirkózni a titok terhével? Származhat másoknak kára abból, amit tudsz? Ha nem helyesled a hallottakat, ne zárkózz el a véleménynyilvánítástól, hiszen a barátod azért osztotta meg veled a titkát, mert bízik benned, és ad a véleményedre.

9-16 pont:

Tisztában vagy vele, hogy aki a titkát rád bízta, élete fontos epizódját rejtette el nálad. Épp ezért természetesnek érzed, hogy a rád bízott titokról ne beszélj másoknak. A hallgatást nem érzed tehernek, sőt, megtisztelőnek tartod, hogy aki megosztotta veled a titkait, ennyire megbízik benned. Ugyanakkor tudod, hogy vannak kivételes esetek, amikor már nem helyes tovább magadban tartani a titkokat. Megelőzve a félreértéseket, korrekt módon, még az elején tisztázod a titoktartást kérő barátoddal, hogy alkalomadtán, ha baj van, beszélni fogsz egy megbízható embernek a titokról. És mivel nem vagy az a csendes típus, nemcsak hogy szívesen véleményezed a rád bízottakat, de ha szükséges, talpraesett tanácsokkal, őszinte gondolatokkal is kiegészíted a hallottakat. Ez a hozzáállás egyensúlyról árulkodik, és egészen az érett társas kapcsolatokig vezet téged.

0-8 pont:

Szeretsz a középpontban lenni, sztorikkal szórakoztatni a társaságodat, és ebben az sem gátol meg, hogy épp egy közeli barátod magánjellegű titkait tálalod a hallgatóságának. A titkolózást többnyire amúgy is feleslegesnek, érthetetlennek találod. Saját bőrödön tapasztalhatod, hogy ez a viselkedés nem tartható fenn tovább: ha azt veszik észre, hogy elmondod a titkaikat, könnyen elveszitheted a szeretteid bizalmát. Itt az idő, hogy kicsit megkomolyodj: fogadd el, hogy vannak titkok, amik másoknak igenis fontosak, értsd meg, hogy a pletykálással óriási kockázatot vállalsz, és az sem lenne rossz ötlet, ha megtanulnál megkülönböztetni a hallgatás súlyával.

Hogyan befolyásolja hangulatunkat a zene?

A zene hallatán nemcsak táncolni vagy énekelni lehet, hanem arra is jó, hogy nagy mértékben befolyásolja az ember hangulatát. Kutatások bizonyítják, hogy a megfelelően kiválasztott zene enyhíti a lelki fájdalmakat.

A többszörös tanulmányok és kísérletek kimutatták, hogy minden fajta zene megváltoztatja a hangulatunkat. A különböző fajta zenék mind-mind másképp hatnak ránk, léteznek olyanok is, melyek rossz irányba befolyásolják a hangulatot.

Egy bizonyítatlan tény, hogy mindnyájan más-más érzelmeket fűzünk a zenékhez. Mindenki másképpen reagál hangulatilag egyes zenékre, ezért van az, hogy mindenkinek ki-alakul a sajátos, egyedi zenei ízlése.

A klasszikus zene

A legkevésbé népszerűbb, pedig ez az egyik leghatásosabb „hangulatmódosító”. A kutatók úgy vélik, hogy a klasszikus zene fokozza a kreativitást, csökkenti a stresszt, és serkenti a fegyelemet az intellektuális témák iránt.

Klasszikus zenét hallgatni nagyon hatásos terápia, amitől elégedettnek, kreatívabbnak és jobban érzed magad.

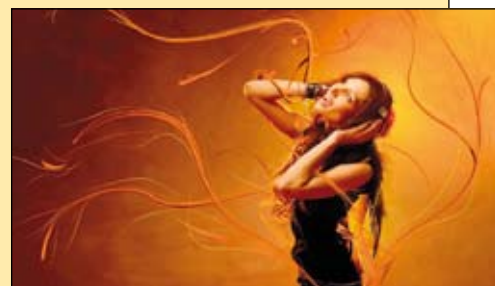
A hangulatromboló country

Vannak olyan zenék, melyek kifejezetten rontják a hangulatot. Ilyen például a country. Az olyan amerikai városokban, ahol a rádióban sok country-t játszanak, az emberek depressziósbabak az átlagnál. Szóval, hogyha rossz a hangulatod, nem a country zene a megfelelő választás.

Rap, rock, punk: agresszió vagy ellazulás?

A rap és a hip-hop zene változó hatást gyakorol az emberekre. Közismert, hogy a rap dalok nagyon sok dühöt és agressziót sugároznak, többet mint bármilyen más zene. Sokaknak viszont a rap zene jelenti az ellazulást, és feloldja a feszültségeket.

A rock és a punk zene hatásai hasonlóak a raphez. A rock egyes embereknél agressziót válthat ki, viszont ezzel egy időben egy olyan

adrenalin löketet ad a hallgatónak, amit más zene nem adhat. Ez az adrenalin löket előidézhet boldogságot és depressziót is.

A rock zene hatása az emberre mindig attól függ, aki hallgatja, egyeseknek segít feloldani a stresszt, viszont másokra lehet, hogy csak rossz hatással lesz.

Amikor legközelebb zenét hallgatsz, áll meg egy pillanatra, és gondolkodj el azon, hogy ez a zene milyen hatással van a hangulatodra! Tanuld meg, hogy milyen zene a megfelelő számodra, és a legfontosabb, hogy élvezd, hiszen azért van!

A sapkás hónapok beköszöntével egyre nehezebb olyan frizurát kitalálni, amely egyrészt a sapka alatt is jól néz ki, illetve akkor is, miután levetted a sapkát. Legtöbbünk persze ilyenkor feladja a harcot és marad az uncsi egyenes hajnál... Pedig nem lenne muszáj! Az alábbiakban bemutatunk neked néhány egyszerű frizurát, amely garantáltan jól fog mutatni sapkával vagy anélkül is.

1. Bohém

Hogy ne mindig az unalmas, egyenes fazon válaszod, hajsütővel vagy hajgyenesítővel készíts bohém frizurát. Nem kell órákig sütögetned, elég, ha rásegítesz egy picit a reggeli kócoszágra – és még fixálnod sem feltétlenül kell, elég, ha a végére raksz egy picit hajformázót.

Mutatós frizurák sapka alá

Ezzel a frizurával tulajdonképpen fityiszt mutathatsz a sapkádnak, hiszen te már jó előre összekócoltad a hajadat, így a sapka már nem árthat neki.

A kócos tincseidet lófarokba is foghatod – de ügyelj rá, hogy ne legyen túl magas a copfod, mert akkor úgy fogsz kinézni, mint egy földönkívüli.

2. Oldalcopf kis csavarral

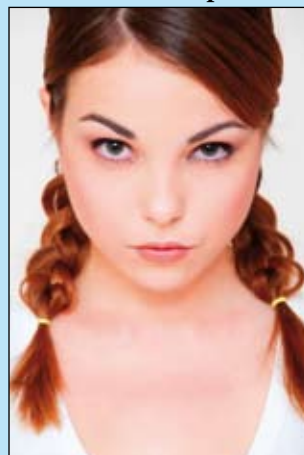
Ha nincs időd sokat foglalkozni a hajaddal, de mégis valami mutatósabb fazon szeretnél, akkor készíthetsz egyszerű oldalcopfot is, egy kis csavarral megspékelve.

Ebből több variáció is van: kösd össze a hajad, de alul hagyd szabadon egy tincset, amelyet aztán körbetekersz a copfon, és egy hullám-

csattal rögzítesz. De ezt a variációt készítheted úgy is, hogy a szabadon hagyott tincsed befonod, és utána tekered körbe a copf körül.

A nagyobb rutinnal vagy több idővel rendelkezők indíthatják a frizurát egy holland vagy francia oldalfonásból is, ezt végül egyszerűen hozzá kell fogni a copfhoz.

3. Fonott copfok

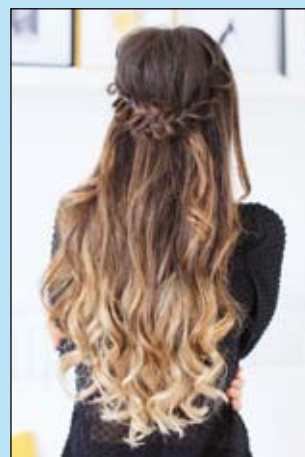

Egy picit csavarral nagyon nőies variációkat lehet kreálni ezzel a technikával is.

Fogd két copfba a hajad egészen a füledhez közel egy-egy befőttes gumival – ne ijedj meg, ezek csak azért kellenek, hogy egyszerűbben el tudd készíteni a frizurát –, és kezd el a fonást, majd olló segít-

ségével vágd el a befőttes gumikat. Ezután már csak meg kell igazgatnod a fonatokat, hogy igazán tökéletesek legyenek. Készíthetsz halszálla fonást, de sima fonást is – innentől kezdve minden a te kreativitásodon és kezűgyességeden múlik.

4. Koszorú

A koszorú készítése bonyolultnak tűnik, de hidd el, ez is csak gyakorlás kérdése! Ha ráérezted, hogyan is kell csinálni, egyre könnyebben fog menni.

A fonás egyébként egy nagyon jó megoldás lehet, akár kalapot, akár sapkát húzol a fejedre, mert ez az egyik legtartósabb technika, és tényleg mindenhogyan jól néz ki.

A sétától a futásig öt lépésben

Régóta tervezed, hogy futnál, de nem tudod, hogyan vágj bele? Próbáltad már, de hamar feladtad? Ne feledd, nem mindegy, hogy milyen módon vágsz bele!

Elhatározás

Először is, nem kell más, csak az, hogy elhatározd magad. Ne érdekeljen, hogy nincsenek flancos futócuccaid, vagy hogy odakint hideg van, hiszen futás közben senki sem a másikat, hanem saját magát figyeli. Az sem lehet kifogás, hogy nincs időd rá, ha igazán bele akarsz vágni a dologba, akkor neked kell rá időt teremned.

Bemelegítés

Ha egyből nekivágsz a futásnak, akkor nemcsak hamarabb fáradsz ki, de nagyobb az esélye egy esetleges izomhúzódásnak, idegbecsípődésnek is. Túl hamar kimerülsz majd, és azt gondolod, hogy a futás egyáltalán nem neked való. Mindenképpen melegíts be futás előtt 5–10 perccig! Van pár alapvető gyakorlat: guggolás, helyben futás, indiánszökdelés és más.

Kezdd sétával!

A cél nem az, hogy megszakadj, hanem, hogy jól érezd magad futás közben, kikapcsolj, és még formába is hozd magad! Kezdd a futást fokozatosan sétából indítva. Első nap a séta legyen több, később lassan csökkentheted a sétát, és lehet több a kocogás vagy a futás is.

Válts futásra!

A végén már szinte teljesen el is hagyhatod a futás előtti sétát – de a bemelegítést természetesen nem. Ha elég merész vagy, akkor a futási idő helyett távolságokat is kitűzhetsz célul. Minden héten jelölj ki legalább egy pihenőnapot, amikor regenerálódhat a szervezeted.

Levezetés

A futást követően ismét válts lassabb tempóra, azért, hogy a szíved és a légzésed is megtudjon nyugodni. A pár perces levezető kocogás után pedig következhet a nyújtás! Erre azért van szükség, mert a merev izmok nemcsak fájhatnak, de az egész testre kiterjedő fájdalom is kísérheti. A nyújtás serkenti az izomnövekedést, testtartásjavító, és nyugtatja az idegrendszert is.

Csináld magad: illatos nyaklánc agyagból

Ezek a gyönyörű, kézzel készített agyag nyakláncok nemcsak ékszerként állják meg a helyüket, hanem a testedre-jelkedre is pozitív hatással lesznek, hiszen illóolaj párologtatóként is használhatóak. Adhatod ajándékként is bármilyen alkalomra, egészen biztosan hatalmas sikerük lesz! A működési elvük igen egyszerű: cseppents egy pár csepp illóolajat a medálra, amely később viselés közben a tested melegétől folyamatosan párolog, így egész nap kellemes illatok vesznek majd körül.

Szükséges anyagok:

- levegőn száradó agyag
- sodrófa
- kis pohár vagy süti kiszúró forma
- szívószál
- fogpiszkáló
- mintás pecsét

- zsinór vagy madzag
- gyöngyök
- illóolaj (pl. levendula, citrom, narancs, rózsa)
- olló

Elkészítés:

Egy darab agyagot nyújts ki kb. fél centi vastagságúra! A sütikiszúróval vagy kisebb pohárral szaggas belőle köröket, vagy amilyen alakú medált szeretnél. Egy fogpiszkáló segítségével tisztítsd le a köröket. Pecsételővel nyomd rá a

mintát a medálokra! Erre a célra használhatsz bármilyen mintás felületű szilárd anyagot is vagy apró tárgyat, amely nyomot hagy az agyagon. Az ujjaiddal simítsd el a medálok széleit, egy-két csepp vizet is cseppenthetsz rá, ha szükséges. Szívószállal fűj bele egy lyukat, majd hagyd megszáradni! A zsinórt vágd olyan méretűre, amilyen hosszúra szeretnéd a nyakláncot, majd fűzd bele a lyukba, és hurkold rá. Mérd le, hogy átcsúszik-e a fejedre, és kösd csomóra! Végül fűzz rá néhány gyöngyöt.

A kész medált fektesd sima felületre, és cseppents rá 1-2 csepp illóolajat, ne többet! A nyakadba akasztva az olajos felével kifelé fordítva hordd!

Az olaj 1–3 nap után elpárolog, akkor újra cseppenthetsz rá belőle.

REJTVÉNY

Keresztrejtvény

1	2		3	4	5		7	8	
							GY		
9		☀	☀	10			☀	11	GY
12		13	14				☀		☀
15	GY				☀	16			17
CS	☀	18		☀	19		☀	☀	20
21	22		☀	23		☀	24		
25			☀	26			☀	28	SZ
	☀	29		30		☀	31	32	☀
	NY								

- Hol szilveszterezünk az idén, drágám?
 - Vettem két jegyet a Koldusoperára.
 - ...
 (A választ a rejtvényben talárod.)

Vízszintes sorok: 1. A válasz első része, 9. Kötőszó, 10. 502 római számmal, 11. Agyó betűi, 12. Régi, főleg vallási hagyományokhoz ragaszkodó, 15. Férfinév, 16. Eláraszt, 18. Olga egynemű betűi, 19. Európai nemzet, 20. Indulatszó, 21. Vén, 23. Feszítőeszköz, 24. Robi betűi, 25. Fekete-tengeri félsziget, 27. Három olaszul, 28. Hangtalan nesz, 29. Mező, 31. Népiesen ad.

Függőleges sorok: 2. Gázlomadár, 3. Magyar együttes, 4. O Sole ..., 5. Háztartási gép, 7. Férfinév, 8. Számnév, 13. Adriai üdülő, 14. Orosz folyó, 17. Nemesgáz, 19. Ügyiratot bevezet, besorol, 22. Görögország, 24. Madridi sportklub, 26. Arab, 30. Tagadószó, 32. 501 római számmal.

Betűrejtvények

1

		TL	
AA			5
	A		

2

ND
OOOO
ZA

3

T
BA
FÜ

4

GER

Skandináv rejtvény (36.)

Rejtvényünkben egy világhírű osztrák zeneszerző nevét és három művének a címét rejtettük el, ezt kell megtalálnotok.

		CSONT- HÉJAS GYÜMÖLCS MALTA		PANCSOVA FENYVE- TÉSSSEL JUT PÉNZHEZ		KÖRZET	ARAT	51		SZÓ- TOLDALÉK HULLÁM- TORÓ		CSAPADÉK		◆
		GÉSA EGYNEMŰI		TEGNAPI EGYNEMŰI						ÁGNESKA			DEHOGY!	
		RUTIN		SÜLY- MÉRTÉK						FORDÍTVÁ ÓRIÁSKÍGYÓ			LANKA- DÁTLANUL FIGYEL	
												MAJDNEM MÉZ		
											ALKALMI	52		
NÉVELŐ	◆	FORDÍTVÁ OLASZ AUTO	DÉL-AMERI- KAI FOLYÓ							NÉMET FOLYÓ				
5		MEG- BOSSZUL								BELGIUM		SZEDD A LÁBAD!		SS
KERTI SZERSZÁM		ROZS SZERBÜL				50				SAJÁT LÉNVE		OROSZLÁN SZERBÜL		
							ÉJFÉL ELŐTT	ÉSZAK		FORDÍTVÁ MOSÓPOR- FAJTA D. K.				
								A TOR VÉGE						
OLASZ TELEVIZÓ				BESZÉD RÉSZE									GRAMM	
			URÁN	VATIKÁN	ZÉRÓ	LUXEMBURG						EZ	1000	
◆	↳	ZS												

Megfejtés: MOZART, A VARÁZSFUVOLA, REKVIE, FIGARÓ HÁZASSÁGA

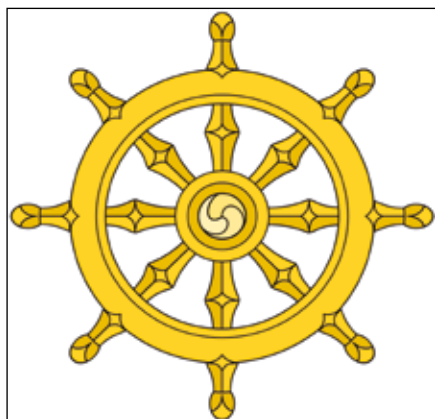
A kelet varázsa – a buddhizmus

Tipikusan ázsiai vallás a buddhizmus. Ázsiában keletkezett, és ma is Ázsiában találjuk a hívők döntő többségét. A buddhista gondolkodás alapja tulajdonképpen nem is vallásos, hanem inkább bölcséleti, filozófiai. Buddhista lehet valaki akkor is, ha nem hisz semmiféle természetfeletti, felsőbb hatalom létezésében, de ez nincs is tiltva. A lényeg a buddhisták szerint nem ebben van. Véleményük szerint a végső cél a **megvilágosodás**, a **nirvána** elérése lehet. Ezt az állapotot, a vallásalapító történelmi személyiségnek, Buddhának (szül.: i. e. 566 körül), sikerült először elérni.

Három jellegzetes buddhista iskolát lehet elkülöníteni, amelyek egy-egy ázsiai régióhoz kötődnek.

A buddhizmus mai elterjedtsége

A dharmacsakra szimbólumot általában egy nyolcküllős szekerkerékként ábrázolják. Az indiai művészetben ez az egyik legkorábbi ismert buddhista szimbólum

A **hinajána** vagy „kis-szekér” követői, a buddhizmus ortodoxabb, a Buddha korabeli szabályokhoz jobban ragaszkodó vonalát képviselik. Véleményük szerint a nirvánát csak a szerzetesek, a szigorú szabályokat betartó közösségek tagjai érhetik el. Kicsi a szekér, tehát kevesen férnek fel erre a szimbolikus járműre, amellyel el lehet jutni az örök bölcsesség birodalmába. Ilyen képletes üzenet rejlik a név mögött. Többféle hinajána iskola létezett, de ma a théra-vádin („öreges tana” a legelterjedtebb.

A **nagy-szekér** vagy **mahajána** buddhizmus szerint a megvilágosodást bárki elérheti, feltéve, ha végigjárja a buddhisták által javasolt utat. A lehetőség tehát mindenki számára adott, a „szekér nagy”, azaz erre a járműre sokan felférnek.

A harmadik irányzat a **vadszrajána** vagy **gyémánt-szekér**, ahol a gyémánt a tökéletesség, a tisztaság és az állhatatosság szimbóluma.

A théra-vádin buddhizmus **Sri Lankán** alakult ki, és onnan terjedt el Délkelet-Ázsiában mindenfelé: **Burma** (Myanmar), **Thaiföld**, **Laosz**, **Kambodzsa** és **Vietnám** területén. Ezekben az országokban ma is a buddhizmus théra-vádin irányzata a legjellemzőbb vallás.

A mahajána buddhizmusnak **több irányzata** is van Indiában és Kínában. A legismertebb is Kínában alakult ki: ez az ún. **csan-buddhizmus**.

Kínából eljutott Koreába (**seon-buddhizmus**) és Japánba is, ahol már **zen** a neve. A buddhizmusnak ma Ázsián kívül ez talán a legnépszerűbb ága. A meditációra, az elmélkedő gyakorlatokra óriási hangsúlyt fektető buddhista iskola még a szertartásokat sem tartja túl fontosnak, csak a Buddha-tudat elérését. A különböző zen iskolák ma nagyon népszerűek Észak-Amerikában, Európában, Ausztráliában és Új-Zélandon is, de megtaláljuk Latin-Amerikában és elvétve Afrikában is.

A zen-buddhizmus csak a 12. században szilárdult meg Japánban és a **sintoizmus** mellett kellett tovább fejlődnie. A sintoizmus ősi japán vallás, egyfajta szellemhit. Japánban a vallásos emberek többsége **mind a buddhizmussal, mind a sintoizmussal lelki közösséget vállal**, hisz azokat nem ellentéppárként, hanem egymás kiegészítőinek fogják fel. A **sintoizmus igazán csak Japánra jellemző**. A japán kivándorlókkal természetesen eljutott más kontinensekre is, de az eredeti környezetéből kiragadott sintoizmus ereje jóval kisebb.

A **vadszrajána** kialakulása **Tibet**hez és a **Himalájához** köthető. Magába olvasztotta a területen korábban uralkodó, **sámánista elemeket** sem nélkülöző ősi hitet. Így jött létre

A 14. dalai láma, aki a tibeti buddhizmus gelugpa iskolájának legmagasabb rangú tanítója

a buddhizmus jellegzetesen **tibeti válfaja**, a **lámaizmus**. (Lámának nevezik a kolostorban élő, tibeti papokat.) A lámaizmus ma leginkább **Közép-Ázsia** igen alacsony népsűrűségű, hatalmas területein, a **Tibeti-fennsíkon** és a hozzá kapcsolódó vidékeken terjedt el. Kína nyugati részén, Tibetben természetesen ez az uralkodó vallás, de a **Himalája magasabb vonulatai között** majdnem mindenütt: **Indiában, Nepálban és Bhutánban**. Lámaisták élnek **Mongóliában** is, és kevésbé ismert, hogy **Kelet-Oroszországban**, a Bajkál-tó környékén (Burjátföld, Tuva) is megtalálható a buddhizmus tibeti változata. A lámaizmus ma már ismert az egész világon, kisebb közösségeket minden földrészen találni Ázsián kívül is, sokféle. Bizonyára nagy szerepe van ebben a Nobel-békedíjas, hazájából elűzött vallási vezető, a 14. dalai láma népszerűségének is. (sulinet.hu)

Wat Phra Keo, a bangkoki (Thaiföld) Smaragd Buddha temploma

Gyorsaság

A székelly elviszi a lovat az állatorvoshoz, mert túl lassúnak találja az állatot.

– Doktor úr! Adjon má' valamit a lovamnak, mert nagyon lassú.

Az állatorvos gondolkodóba esik, majd be-megy a rendelőbe, és kihoz egy füzér csipős paprikát.

– Na, Áron bátyám, ha ezzel bekeni a lova hátulját, garantáltan gyorsabb lesz!

Hát a székelly úgy is tesz, bekeni a lova farát, mire a ló elszalad, de fél perc múlva már nem is látni. Áron bácsi kétségbe esik, hogy nem fogja tudni utolérni a lovat, ezért így szól:

– Doktor úr, nem kérhetnék-e én is abból a csodaszerből, hogy utolérjem a lovat?

– Dehogynem!

Bekenik a székelly hátsóját is, mire az eszeveszett vágta-ba kezd, egy idő után megelőzi a lovat, és persze előbb ér haza. Azt mondja a feleségének, aki a kapuban várja:

– Bözsi, mindjárt jön a ló is, majd kösd be az istállóba, én még fordulok vagy kettőt!

Hozzá való

Egy fiatal hölgy bemegy a lovasiskolába.

– Szeretnék kilovagolni Pomázra. Tudna adni egy hozzám való lovat?

– Nagy szerencséje van, hölgyem, van itt egy, amelyik éppen magához való.

– Ezt meg hogy érti?

– Úgy, hogy ez egy olyan ló, amelyik szintén Pomázra akar menni.

Babér

Arisztid és inasa kimennek a galoppverseny-re.

– Jean, miért futnak a lovak?

– Babérért, uram.

– És melyik kapja a babért?

– Az első, uram.

– Akkor a többi minek strapálja magát?

Varázló

– Hogy hívják a varázló lovat?

– Varázló!

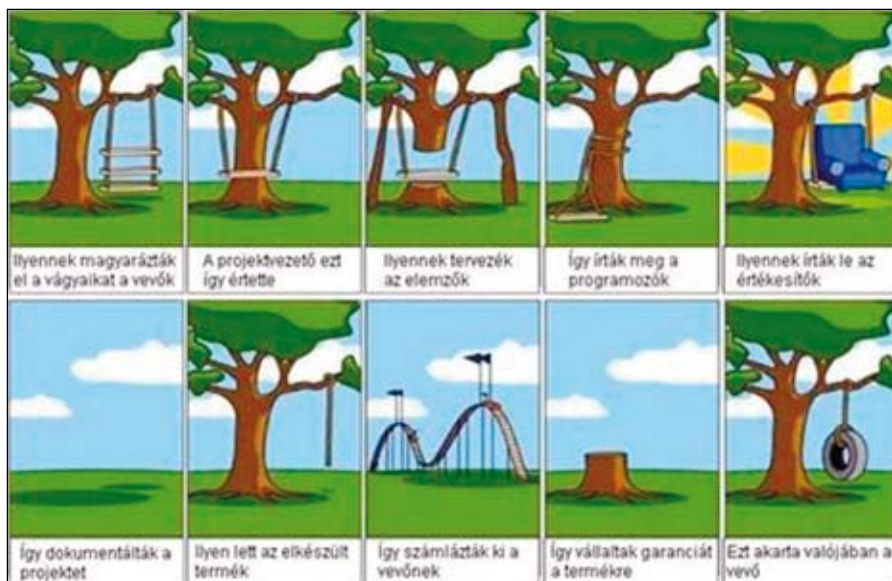
Fogyás

Két fiú beszélget:

– Képzeld, a nővérem lovagolni jár, hogy le-fogyjon.

– Na és? Van eredménye?

– Persze! A ló már húsz kilót fogyott!

Lazac

Egy lovas betér az előkelő fogadóba. Lovát az istállóba kötik, ő maga pedig leül egy terített asztalhoz, és így adja fel a rendelését:

– Először is vigyenek a lovamnak egy nagy tál lazacot!

– Lónak lazacot? – csodálkozik a fogadós.

– Csak vigyék!

Kitódul mindenki a fogadóból, mert kíváncsiak erre a csodalóra. Kisvártatva aztán már csörtetnek is vissza, elől a fogadóssal.

– De uram, nem eszi a ló a lazacot!

A vendég közönyösen megrántja a vállát:

– Nem? Akkor kénytelen leszek én megenni.

Murphy lovas törvényei

Ha ló nincs, a számár is ló!

A vidám ló elől harap, hátul rúg, középen ledob a hátáról, utána felborít, majd ezt az egészet háromszor megismétli, végül még ki is röhög!

– A depressziós ló ugyanezt teszi, csakhogy közben komoly.
Alacsony lóról, nehéz magasról beszélni!
Minél jobb a zsoké, annál jobban megismere-rik a ló nevét!

Penny

A skót fordítva ül fel a lóra, és a ló farka felé les.

– Miért ültél fel fordítva? – kérdezi a barátja.

– Várok.

– Mire?

– Tegnap a zabbal lenyelt egy pennyt.

Évek

Két lovas beszélget:

– Mióta lovagolsz?

– Tizenkét éve.

– Ó, hát tíz évet nyugodtan letagadhatsz.

Bukfenc

– Öregem, fantasztikus számot láttam tegnap a cirkuszban. Képzeld, egy kutya lovaglás közben ide-oda bukfencezett a ló hátán, azután a hasa alá is becsúszott, majd a nyakába kapaszkodva visszamászott...

– Az mind semmi! Én ezt már az első nap megcsináltam, amikor lovagolni tanultam!

Hason

– Hogy hívják azt a lovat, amelyik hason fekszik?

– Hasonló!

Lemezlovas

– Mi lesz az ólomkatonából, ha átmegy rajta az úthenger?

– Lemez lovas.

Skótok

Két skót beszélget:

– Képzeld, a hadseregünkben elrendelték, hogy a lovas katonák csak az egyik lábukon hordjanak sarkantyút.

– Miért?

– Mert rájöttek, hogy ha a katona megsarkantyúzza a ló egyik oldalát, a másik oldal ugyanis automatikusan elindul vele együtt.

Írány

– Fordítva ült fel a lóra, uram!

– Nem tesz semmit, Jean, úgysis az ellenkező irányba megyek.

Szerep

– Tegnap kint voltam a lóversenyen, és meg-játszottam egy lovat – meséli a színész.

Mire a kollegája:

– Végre egy neked való szerep!

Üzenet a patán

Megy a ló az erdőben, megállítja a farkas.

– Na, most megeszlek.

– Most az egyszer ne bánts, koma, fontos üzenetet viszek.

– Na, de hol az üzenet?

– Ideérták a hátsó patámra – emeli fel a ló a lábát.

Odahajol a farkas, hogy megnézze, ekkor a ló irgalmatlanul fejbe rúgja.

Jó idő múlva magához tér a farkas, vakarja a fejét.

– Mit játszom itt az eszemet, mikor nem is tudok olvasni?!

Keresd meg, miben különbözik a két kép. Mi négy különbséget találtunk.

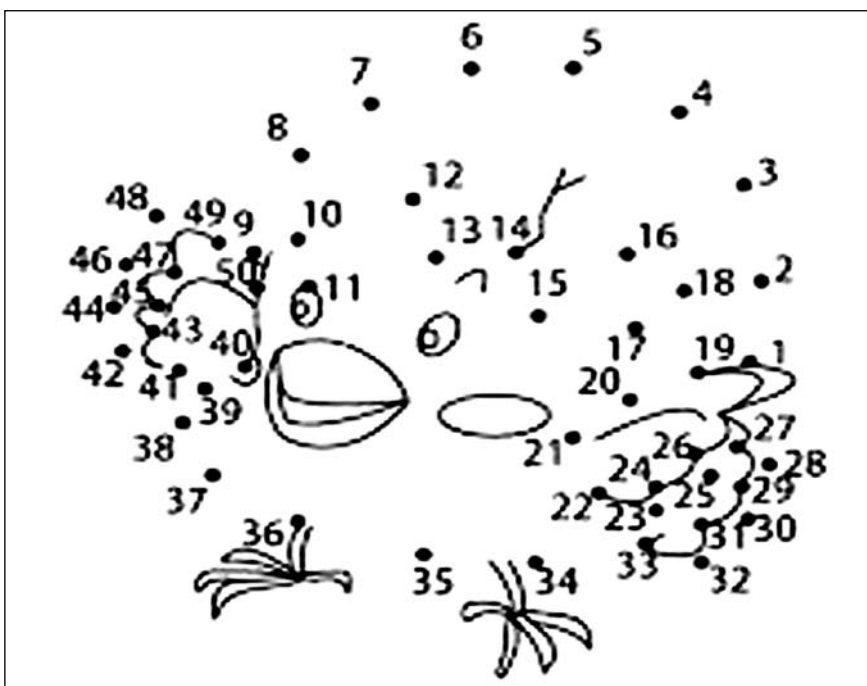
Ha akarom...

Ehhez a játékhoz nem kell semmi utasítás, csak egy példa, amely mindent megmagyaráz: Ha akarom arcrész, ha akarom, ácsorog. Mi az? Áll.

Most ti következtek!

1. Ha akarom, agyafúrt, ha akarom lőfegyvert működésbe hozó billentyű. _____
2. Ha akarom, lengő mozgást végez, ha akarom, galléros fehérnemű. _____
3. Ha akarom, enyhén megfed, ha akarom, ismét, újra. _____
4. Ha akarom, testrészt, ha akarom, rendes, becsületes. _____
5. Ha akarom, öszültni kezd, ha akarom, régi fenyítőeszköz. _____
6. Ha akarom, alvás, ha akarom, ilyen vagyok, ha valaki jön hozzám. _____
7. Ha akarom, gyógyszer teszi, ha akarom, fél tucat. _____
8. Ha akarom, tüzet szüntet, ha akarom, orvosi tevékenységet folytat. _____
9. Ha akarom, főváros, ha akarom, író. _____

Megoldás:
1. Ravasz, 2. Ing, 3. Megint, 4. Derék, 5. Deres, 6. Hálás, 7. Hat, 8. Olt, 9. London.

Kösd össze a számokat!

Tudod-e?

Miért piros színű a közlekedési lámpák jelzése? Azért, mert a piros szín látszik a legmesszebbre. A levegőt alkotó molekulák, valamint a levegőben levő vízpára, por, korom és egyéb apró szennyező anyagok szétszórják a rájuk eső fényt. Ez a szóródás annál nagyobb méretű, minél kisebb a fény hullámhossza. A látható fény színei közül a vörös fény hullámhossza a legnagyobb, vagyis a vörös fény szóródik szét a legkisebb mértékben, ezért a vörös fény még porban, füstben, ködben is elég messziről észrevehető.

SZÓLÁSMAGYARÁZAT

Nem látja a fától az erdőt

A szólás jelentése: nem látja a dologban a lényegét, mert elvész a részletekben. A látszat ellenére nem magyar kifejezés, hanem egy német szállóige pusztán átvételéből származik. Szerzője a 18–19. században élt német rokokó költő, Wieland. A kutatások azonban azt is kimutatták, hogy maga a gondolat sokkal régebb, már a klasszikus latin költőknél is megtalálható.

Ovidius például így ír: *Nec frondem in silvis nec aperto mollia prato / Gramina nec pleno flumine cernit aquas.* Vagyis: „Nem látja sem a lombot az erdőben, sem a szabad mezőn a selymes fűszálakat, sem pedig a vizet a megáradt folyóban.”

Márton-napi és libás közmondások, szólások

*Akármeddig neveled a libát,
csak lúd lesz belőle.*

**Aki Márton napján libát eszik,
egész évben nem éhezik.**

Elesett a lúd a jégen, majd fölkel a jövő héten.

Ha már lúd, legyen kövér!

*Ha Márton napján a libák korcsolyáznak,
akkor karácsonykor bizvást börgí aznak.*

Háztetőre hágott ludat többen csodálják, mint az odahagott tyúkot.

Jobb egy lúdneyak tíz tyúknyaknál.

Legyen lúd, ha fehér; együk meg, ha kövér.

Libából is kitör a lúdméreg.

Márton olykor fehér lovon jár.

Sok lúd disznót győz.

Miben különbözik?

A festő és a török?

Egyiknek esetje, másíknak mecsetje van.

A Balaton és az esőköpeny?

Egyik állóvíz, másik vízálló.

A fejkendő és a glicerín?

Egyik keszkenő, a másik kézkenő.

A mókus és a fakereskedő?

Egyik a fára felkúszik, a másik a fára alkszik.

Az érem és az elszívott szivar?

Egyik amulett, másik hamu lett.

A gombostű és az autó?

Az autó mondja: tú-tú, de a tű nem mondja: autó-autó.

A zászló és az ábécé?

Egyik kítűzik, a másikat betűzik.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Két héttel ezelőtti, 31. számunk nyereménykérésében arra voltunk kíváncsiak, ráismertek-e sportfelsőbe burkolózó, rettenhetetlennek tűnő figurára. Kis ságunknak köszönhetően – de lehet nem csak azért –, sokan megfejtették, hogy **Hosszú Katica** úszóról van szó, aki egy rendkívül sikeres évet tudhat maga mögött. A hozzánk meglehetősen közeli, dél-magyarországi Bajáról származik, az Egyesült Államokban él. Háromszoros olimpiai, ötszörös világ-, és tizenháromszoros Európa-bajnok. Az első olyan versenyző, aki egy időben tartja a világcúcsot mind az öt vegyesúszó számban (200 m, 400 m, rövid pályán: 100 m, 200 m, 400 m).

A helyes választ beküldők közül a szerencse a szilági Francia Henriettára, a Kis Ferenc iskola tanuló-jára mosolygott. Nyereményét a jövő hónap elején postázzuk.

E heti kérdésünk a felvételen látható hangszerhez kapcsolódik. Eláruljuk, hogy öt húrja van, és pengetős hangszer, vidékeinken is használatos. Mi a neve? A helyes választ beküldők között egy jutalmkönyvet sorsolunk ki. A választ mielőbb küldjétek címünkre, legkésőbb november 17-éig. Levélcímünk: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs

A beküldőket kérjük, hogy nevük mellett tüntessék fel iskolájuk nevét, osztályukat és lakcímüket. Köszönjük!

Esernyővel az állatkertben

Egy pénteki napon az állatkertbe mentünk az osztállyal. Ez a nap volt az első olyan, amikor esett az eső. Még moztunk is. 25 millió évvel ezelőtti, ma már kihalt állatokról néztünk filmet. Amikor vége lett a filmnek, sétáltunk, de akkor már elállt az eső.

***

Ezen a napon a lemúrról, vagyis a gyűrűsfarkú makiról is tanultunk. Érdekes róla tudni azt, hogy Madagaszkáron él, dús szőrzetének alapszíne szürke, a hátán barnás, a hasoldal pedig fehér. Arca fehér, orra és szemkörnyéke fekete. Legfeltűnőbb rajta a hosszú, fekete-fehér, gyűrűzött farkok. Az esős idő miatt az állatok elbújtak, így csak a hiénát és az oroszlánt csodálhattuk meg.

***

Az oroszlán nősténye egyik pillanatban megindult felénk, mintha vadászatra készülne. Előttünk elordította magát. Nagyon megijedtünk. Gyorsan elmúlt a nap. Jól éreztem magam az állatkerti látogatáson.

Kávai Renáta, Kuti Lili, Ivankov Lilla, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Messzeringó gyerekkorom világa

Több mint száz általános iskolás diák vett részt a Messzeringó gyerekkorom világa... című szavalóversenyen, melyet a zentai Stevan Sremac Általános Iskola Thurzó Lajos kihelyezett tagozatán tartottak meg október utolsó szombatján. A rendezvényre Vajdaság szinte minden részéről érkeztek versmondók.

Színvonalas produkciókkal érkeztek a diákok, ráadásul a versválasztás is izgalmas volt, jó néhányan kortárs szerzők költeményeivel érkeztek.

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

BETHLEN GÁBOR
Alap

69 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ókrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Bozsoki Valéria** ■ Állandó munkatársak: **Bence Erika, Bori Mária, Botza Gyarmati Krisztina, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/475-400-8 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasma@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs